БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ! — 43-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 235 (11221) | 1966 оной октябриин 5, среда | Сэн 2 мүнгэн

КУСТАНАЙ. Оробhо тушаан абадаг ...дэхи пункт Эхэ орон соохи эгээл ехэ ...ранилищинуудай нэгэн. Эндэ бүхы ...эн механизаци, автомотизациин хү...ээр хэгдэнэ. Ороohо шалгалга, буул...галга, сэбэрлэлгэ, хаалга богонихон бол...ор соо үнгэргэгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: баазын үүдэндэ.

ТАСС-ай фотохронико.

РОССИН ХОЁР МИЛЛИАРД 572 МИЛЛИОН ПҮҮД ОРООҺО ТАРЯАН

Россин Федерациин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй ЦК-гай мартын (1965 он) Пленумэй, партиин XXIII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, энэ жэлдэ ороohо таряа бүри ехээр ургуулжа абаад, ургасаяа эмхитэй hайнаар хуряагаа, гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргээ.

Республикын колхозууд, совхозууд оронои талха тарянай нөөсые арьбадхалгада хубитаяа ехээр оруулжа, гүрэндөө 42 миллион 127 мянган тонно (2 миллиард 572 миллион пүүд) ороohо таряа худалдаа, тиин 1966 ондо тогтоогдоhон түсэбые нилээд үлүүлэн дүүргэбэ. Гүрэмнай Россин Федерациhаа иимэ ехэ ороohо таряа анха түрүүшынхеэ худалдан абаа. Эдеэ хоолой гол ургамал—30,6 миллион тонно шэнисэ худалдагдаа.

Алтайн хизаарай колхозууд болон совхозууд 3693 мянган тонно, Ростовско областиин — 3654 мянган тонно, Оренбургын областиин—3288 мянган тонно, Краснодарай хизаарай—3039 мянган тонно, Волгоградай областиин—2665 мянган тонно, Ставрополиин хизаарай—2106 мянган тонно, Омско областиин—1867 мянган тонно, Башкирай АССР-эй—1773 мянган тонно, Челябинска областиин — 1739 мянган тонно, Новосибирскэ областиин—1515 мянган тонно, Курганска областиин — 1387 мянган тонно, Красноярай хизаарай—1366 мянган тонно, Воронежско областиин—1252 мянган тонно ороohо таряа худалдажа, илангаяа ехэ амжалтануудые туйлаа.

Оромнай Куйбышевска областиин, Татарай АССР-эй, Пензенскэ, Тамбовско, Курска, Белгородско, Тюменьскэ, Кемеровскэ, Ульяновска, Липецкэ областьнуудай, Хальмагай АССР-эй, Орловско, Шэтын, Рязанска, Тульска, Амарай ба Томско областьнуудай колхозууд, совхозуудhаа нилээд ехэ таряа абаба.

Свердловско, Пермскэ, Кировскэ, Горьковско областьнууд, Удмуртын АССР, Буряадай АССР, Брянска область, Дагистанай АССР, Тувын АССР, Московско, Смоленскэ областьнууд, Чувашай АССР, Калининска область, Мариин АССР, Калужска, Владимирска, Псковско, Ивановска, Ярославска, Калининградска, Новогородско, Ленинградска, Вологодско, Костромской областьнууд, Хабаровскын хизаар гүрэндэ ороohо таряа худалдалгын талаар тогтоогдоhон түсэбүүдые дүүргэhэн, үлүүлэн дүүргэhэн байна.

Республикын колхознигуудай, совхозуудай хүдэлмэришэдэй, механизаторнуудай, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд ба бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй шэн зоригтойгоор ажаллаhанай, партийна, профсоюзай, комсомолой эмхинүүдэй, Соведүүдэй ба хүдөө ажахын зургаануудай политическэ, эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулhанай ашаар ороohо тарянай ургаса дээшэлүүлхэ, ехээр абаха хэрэгтэ амжалтанууд туйлагдаа.

Городуудай, промышленна центрнүүдэй ажалшад ургаса таряа хуряалгадань, таряа бэлэдхэлгэдэнь колхозууд, совхозуудта ехэ туhа хүргөө. Ороohо таряа тушаан абадаг пунктнуудай, элеваторнуудай, автомобильна, түмэр замай, уhан замай транспортын хүдэлмэрилэгшэд оролдосотой габшагайгаар ажаллаба.

Гүрэндэ ороohо таряа худалдалга үргэлжэлhөөр.

ОРООҺОНОЙ ЭРХИМЫЕ—ҮРЭҺЭНДЭ

Эгээл мүнөө хаа хаанагүй таряалан дээгүүр эршэтэ халуун хүдэлмэриин охиной ушөө буураагүй байгаашье hаань, ерэхэ жэлэйнгээ ургаса тухай hанаагаа табилсахаяа мартажа яашье болохогүй.

Үндэр баян ургаса абаха гэбэл, намарhаа хойшо оролдохо хэрэгтэй гэжэ зон дэмы хэлсэдэггүй байха. Нээрээшье намарай элдин hайхан сагта газараа hайнаар хахалжа, тэндээ наг шэбхэ, үтэгжүүлгэ горитой гаргажа шадаhан, үрэhэ хүрэнгээ жэншэдгүй наринаар сэбэрлээд, эзэн ёhоор амбаарлажа шадаhан лэ хүнүүд шүүхэ байна ха юм.

Энэ үедэ ургасаяа түргэнөөр хуряажа дүүргэхэ, гүрэндөө таряа худалдаха түсэб, уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлхэ гэжэ тон сүлөө забдагүй хүдэлжэ байбашье, түрүү ажахынууд ерэхэ жэлэйнгээ тарилгын үрэhэ хүрэнгэ баhал сэбэрлэхэ, хадагалха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна.

Жэшээ болгон, Хяагтын аймагай «Родина» колхозые абаад үзэе. Тус ажахы жэлhээ жэлдэ ороohо тарянай эрхим hайн үрэhэтэй байдаг гэжэ үнинэй суутай. Колхоздоо олон жэлдэ главна агрономоор хүдэлhэн, мүнөө үрэhэ эрхилдэг агроном Фёкло Сергеевна Пашкова тарянай үрэhэ хүрэнгэдэ айхабтар нарин нягтаар хандадаг, тэрэнэй килограмм бүхэниие гэхээр өөрынгөө гараар барижа, шалгажа, үзөөгүйдөө hанаагаа амардаггүй мэргэжэлтэ юм. Нүхэр Пашковагай үүсхэл, оролдолгоор энэ колхоздо үрэhэнэй таряа хадагалха тусхай типовой складууд баригданхай, мүн ороohо сэбэрлэхэ, зөөхэ хүдэлмэри хуу оньhожоруулагданхай. Гадна хүрэнгын ороohоной досоohоо халахагүйн тула саг үргэлжэ хүргэжэ байха түхеэрэлгэ складууд соонь тодхогдоо. Юрэдөөл эндэ тоог дээрэ центнершье үрэhэ хүрэнгын обойжо хэбтэхыень харахагүйт. Мүнөө артелиинхид бүхы хэрэгтэй 15 мянган центнер үрэhэеэ hайса сэбэрлэжэ, зохид болотор хатаагаад, хуу амбаартаа хээ.

Эрхим шанартай үрэhэ бэлдэжэ шадаhанай ашаар колхоз ямаршье уларилтай жэлдэ үндэр ургаса хуряана бшуу. Байгша ондо гектарай дунда зэргээр 14—15 центнер таряа абанхай.

Бэшүүрэй аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхоз (главна агроном В. Дагбаев, үрэhэ эрхилдэг агроном В. Астрихинский) гүрэндэ таряа худалдаха түсэб-захилаа амжалтатайгаар дүүргээд, ерэхэ жэлэй тарилгада баhал бардам хүрэхөөр 15,5 мянган центнер нэгэдэхи, хоёрдохи репродукциин сортовой үрэhэ hайнаар сэбэрлээд, типовой амбаарта хадагалаа.

Тэрэшэлэн ороohо тарянай элбэг ехэ ургаса абаhан Мухар-Шэбэрэй аймагай «Коммунизм», Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ, Загарайн аймагай «Гигант» колхозууд үрэhэ хүрэнгээ сэбэрлэжэ дүүргэхэ дүтэлэнхэй.

Гэхэтэй хамта таряагаа хуряажа, тэрэниие гүрэндэ худалдажа, таряалангай hолоомо суглуулжа, намарай паар хахалжа, «унаhан малгайгаа абаха» тухагүй байнабди. Даб дээрэ үрэhэ хүрэнгэ сэбэрлэхэ сүлөө болоногүй. Таряан элбэг ха юм. Хүрэнгын ороohон сэбэрлэгдэжэ үрдигдэнэ бээзэ. Саг үшөө эртэ гэhэнүүгээр хөөрэлдэдэг хүнүүдэй зарим ажахынуудта бии байhаниинь халагламаар.

Теэд энэмнай ганса мүнөө бэшэ ха юм. Урда жэлнүүдтэшье зарим газарта таряа хуряалгын халуун хүдэлмэриин үедэ сүлөө болобогүй гээд, үрэhэ хүрэнгэ сэбэрлэлгые хойшолуула хойшолуулhаар, бүри үбэл, хабар дүтэлтэр унжагайруулдаг ушар үсөөн бэшэ үзэгдэдэг hэн. Тиигээд тарилгын тулэжа ерэхэдэ тэрэнээ дутуу ядуу сэбэрлэhэн нэрэ зүүгээд, ургаха талаар шадалгүй, шанар муутай үрэhөөр тарижа, эсэстээ ахир бага ургаса абадаг ажахынууд республика доторнай баhал үсөөн бэшэ.

Загарайн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз (главна агрономынь М. Дондоков) жэлhээ жэлдэ ороohо тарянай өөдэгүй бага ургаса абана. Байгша ондошье ган болоо гээд, гектарай ойроодоол 4—5 центнер таряа хуряагаа. Тиигэбэшье өөhэдөө hайн шанартай үрэhэ хүрэнгэ бэлдэхэ тухай анхарал ёhоор табинагүй. Мүнөө тоог дээрээ хэдэ мянган центнер ороohотой аад, минил 800 центнер үрэhэ хаагаа нэрэтэй. Эндэхи Онохойн совхозой тоог дээрэ 30 гара мянган центнер ороohон сугларанхай байбашье, үрэhэ хааха түсэбөө ойродоол 20 процентдэ хүргөө.

Улаан-Үдын аймагай олонхи ажахынууд, Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз, Химнын совхоз, Түнхэнэй аймагай Саянай, Туранай совхозууд тарянай үрэhэ сэбэрлэжэ, бэлдэжэ үшөө эхилээгүй шахуу байна.

Энэ жэлдэ республикын олонхи колхоз, совхозуудай амбаар ороohо таряагаар лhала баян байхань гээшэ. Тиимэhээ эгээл эрхим hайн тарясань шэлэжэ, үрэhэ хүрэнгэдэ хааха арга боломжо бии ха юм. Тийгээдшье мүнөө ажахынууд өөhэдөө мэдээд, эгээл ехэ ургасатай газарайнгаа таряа түбхын түрүүн үрэhэ хүрэнгэдөө үлөөхэ эрхэтэй болонхой. Гадна үрэhэ хүрэнгээ үдэр hунигүй сэбэрлэжэ, тарилгын шанарта хүргэхэ арга боломжошье хаа хаанагүй бии. Олонхи колхоз, совхозуудта таряа сэбэрлэхэ, хатааха хүдэлмэри гол түлэб оньhожоруулагданхай. Таряа хуряалгада туhалхаяа ошоhон студентнэршье ажахы бүхэндэ олон хүдэлнэ. Тэдэниие хоёр халаанда хүдэлгэжэ, таряа сэбэрлүүлхээр. Илангаяа эдэ аятай дулаахан үдэрнүүдэй байhан үедэ таряа ехээр сэбэрлэхэ, хатааха аргатай байна.

Хэнэйшье мэдэhээр шэнэ ургасын таряае хаhа сагтань сэбэрлэн, хатаангүй, нойтоор обоотойнь удаан хэбтүүлээ hаа, досоohоо халаха, гутаха, шанараа гээхэ бшуу. Ёhоор арилгагдаагүй, шииг нойто ехэтэй үрэhэ хаахада hүүлдэ ороohонойнь шанар муудаха, наршыжа хаташаха, ургаха шадалааршье hула болошохол. Муу шанартай үрэhые га бүридэ ехээр, аяар 230—240 килограмм тариха баатай болохош. Тиигэжэ үнэтэй ороohон үлүү гаргашалагдаха. Эсэстээ ургасашье мүртэй абтахагүй.

Мүнөө энэ намарай урин дулаахан сагта үрэhэ хүрэнгээ сэбэрлэжэ үрдеэгүй ажахынууд хагсуу хүйтэндэ тэрэнээ наншажа, баhал хүлдөөхэ, муудхааха аюулда хүргэнэ. Илангаяа үбэлэй шанга хүйтэндэ таряа машинаар сэбэрлэхэдэ, түмэр түдэгэдэ сохюулжа, бутардаг, гэмтэдэг ха юм.

Нэгэ үгөөр хэлэбэл, ерэхэ жэлэй ургасын алтан жаса—үрэhэ хүрэнгэ хаhа сагтань hайнаар сэбэрлэжэ, хүсэд хүрэхөөр бэлдэхэ гээшэ—мүнөөдэрэй шухала хүдэлмэринүүдэй нэгэн болоно. Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй hайндэр болотор тарянай үрэhэ сэбэрлэжэ дүүргэхын түлөө хам орон мурысэе.

СССР-эй, ДРВ-гэй ХАРИЛСАА ХОЛБООН УЛАМ БЭХИЖЭНЭ

Вьетнамай Ажалшадай партиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ДРВ-гэй правительствын Премьер-Министрэй орлогшо Ле Тхань Нги түрүүтэй ДРВ-гэй правительственна экономическа делегаци 1966 оной сентябрь соо Советскэ Союзда байба.

Ле Тхань Нги Москвада байха үедөө КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневтэй, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо К. Т. Мазуровтай хани ёhоной, үнэн сэдьхэлэй оршон байдалда хөөрэлдөө.

КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. Н. Новиков түрүүтэй СССР-эй правительственна делегациин, мүн НТВ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ДРВ-гэй правительствын Премьер-Министрэй орлогшо Ле Тхань Нги түрүүтэй ДРВ-гэй правительственна делегациин хоорондо болоhон хөөрэлдөөнүүдэй үедэ СССР-эй, Вьетнамай Демократическа Республикын хоорондохи экономическа харилсаа холбоое үргэдхэхэ, бэхижүүлхэ тухай, оборонно хүсэ шадалаа улам шангадхаха, арадайнгаа ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэнь Советскэ Союзай зүгhөө ДРВ-дэ саашадаа туhаламжа үзүүлхэ асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ. Совет орон Вьетнам хоёрой хоорондо урда тээнь баталагдаhан хэлсээнүүдэй 1966 ондо хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байhан тухай мэдээсэлнүүдые хоёр делегаци харилсан абалсаад, тэдэнэй амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байhые ханангяар тэмдэглэбэ.

Американска империалистнуудай зэрлэг түримхэй ябуулгада эсэргүүсэн болоод, Эхэ оронойнгоо сүлөөтэ, бэеэ даанги байдал аршалан хамгаалжа байгаа баатар габьяата вьетнам арадай эрэлхэг зориг тушаа ехээр баясажа байhанаа Совет тала элирхэйлэн мэдүүлбэ, Вьетнамдахи дайнай шэнэ оршон байдалаар үүсхэгдэhэн эрилтые хараада абалсан, тус ороной арадай ажахын хэрэглэмжые хангаха, оборонно хүсэ шадал бэхижүүлхэ хэрэгтэнь Вьетнамай Демократическа Республикада түгэс бүрин туhаламжа үзүүлхэ гэжэ Совет Союзай шиидэнхэй байhые лаблаба.

ДРВ-гэй правительственна экономическа делегаци Вьетнамай Демократическа Республикын экономикоёо хүгжөөхэ, оборонно хүсэ шадалаа бэхижүүлхэ хэрэгтэнь тон ехэ, шухала, ашаг үрэтэй туhаламжа үзүүлhэнэйнь түлөө, американска империалистнуудай зэрлэг түримхэй ябуулгада эсэргүү вьетнам арадай тэмсэлые эдэбхитэйгээр дэмжэжэ байhанайнь түлөө КПСС-тэ, Советскэ правительствада, бүхы совет арадта Вьетнамай Ажалшадай партиин ЦК-гай, ДРВ-гэй правительствын, бүхы вьетнам арадай үмэнэhөө үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэбэ.

ДРВ-гэй экономикые хүгжөөхэ, оборонно хүсэ шадалые бэхижүүлхэ зорилгоор 1966 оной октябриин 3-да хэгдэhэн хэлсээнэй үндэhөөр Советскэ Союзай зүгhөө Вьетнамай Демократическа Республикада бусаалтагүй шэнэ туhаламжа үзүүлхэ тухай, нэмэлтэ мүнгэ урьhаар үгэхэ тухай, СССР-эй ба ДРВ-гэй хоорондын 1967 оной худалдаа наймаан тухай хэлсээнүүд, мүн бусад документнүүд баталагдаа.

Эдэ хэлсээнүүдтэ:

Совет талаhаа—СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гадаадын экономическа харилсаа холбоо эрхилдэг гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшын орлогшо И. В. Архипов, СССР-эй Гадаадын худалдаа наймаанай министрэй орлогшо И. Ф. Семичастнов, СССР-эй Госпланай түрүүлэгшын орлогшо А. М. Лалаянц, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин гэшүүн, СССР-hээ ДРВ-дэ байдаг элшэн сайд И. С. Щербаков болон бусад хабаадаа.

Вьетнамай талаhаа—делегациин толгойлогшын орлогшо, ПТВ-гэй ЦК-гай гэшүүн, ДРВ-hээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Нгуен Ван Кинь, ДРВ-гэй Госпланай түрүүлэгшын орлогшо Нгуен Ван Кха, ДРВ-гэй Гадаадын худалдаа наймаанай министрэй орлогшо Нгием Ба Дых болон бусад хабаадаба.

Советскэ Союзай, Вьетнамай Демократическа Республикын правительственна делегацинуудай хоорондын хэлсээнүүд хани барисаанай, үгэеэ хүсэд ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрөө.

Документнүүдтэ гар табиха үедөө В. Н. Новиков, Ле Тхань Нги гэгшэд үгэнүүдые хэлээ.

БАГШАНАРТА—ҮНДЭР ШАГНАЛ

...оон жэлэй үедэ гэгээрэлые ...профессионально-техническэ ...алые хүгжөөлгэдэ амжалта ...анайнгаа түлөө СССР-эй ...вно Соведэй Президиумэй ...оной сентябриин 30-най Ука...гэгээрэлэй, профессионально-...ческэ hуралсалай бүлэг олон ...мэрилэгшэд СССР-эй ордет...болон медальнуудаар шагнаг... Тэрэ тоодо Буряадай АССР-

...ЕНИНЭЙ ОРДЕНООР

...рушкина Надежда Матвеевна ...нгын аймагай Ново-Селен...ын дунда hургуулиин дирек...

...ганова Екатерина Сутаевна ...риин аймагай Хориин дунда ...улиин багша.

...фодова Ефросинья Констан...на—Улаан-Үдэ городой 33-...унда hургуулиин директорэй ...шо.

...АЛАЙ УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНООР

...унукуева Дулгар Сынгеев...-Хяагтын аймагай Мөөрөөшын ...hургуулиин багша.

...ылгаева Евдокия Дармаевна —Түнхэнэй аймагай Толтойн дунда hургуулиин багша.

Дармаева Дулма Токтохоевна—Бэшүүрэй аймагай Харланай наймаан жэлэй hургуулиин багша.

Доржиева Софья Гавриловна —Улаан-Үдэ городой 6-дахи эхин hургуулиин багша.

Загрядский Георгий Иванович—Баргажанай аймагай Баргажанай хүүгэдэй байшангай директор.

Морозова Клавдия Павловна —Улаан-Үдэ городой 7-дохи үдэшын (халаанай) hургуулиин директорэй орлогшо.

Попова Васса Степановна—Захааминай аймагай Михайловскын дунда hургуулиин директор.

Рупышева Клавдия Прокопьевна—Улаан-Үдэ городой санаторно хүүгэдэй байшангай ахалагша хүмүүжүүлэгшэ.

Томин Петр Филиппович—Профессионально-техническэ hуралсалай республиканска управлениин начальник.

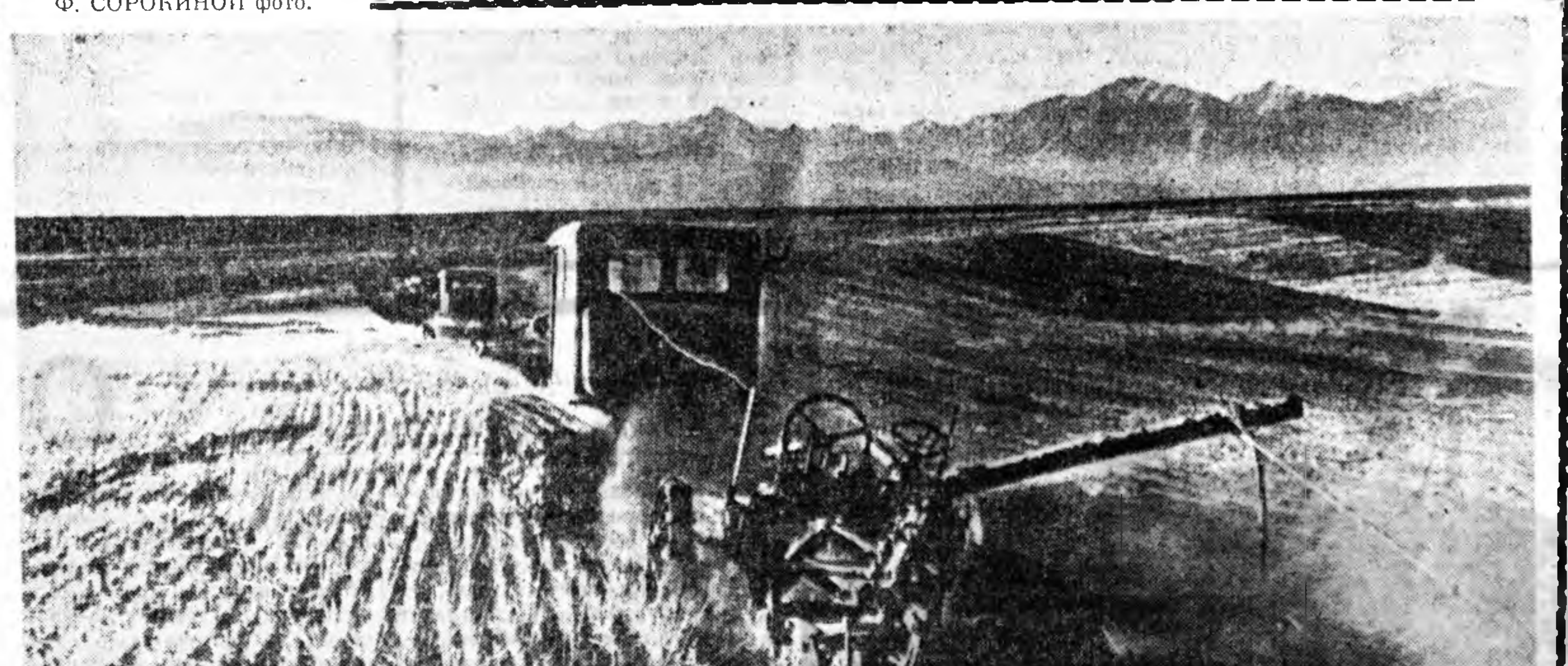
Хабаев Морхоз Петрович—Буряадай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай доцент.

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

Дэрээнэй совхозой (Баргажан) таряалан дээрэ трактор, машинануудай хүнхинөөн үдэр, hүнишье замханагүй. Мүнөө совхозойхид таряагаа хуряажа дүүргэхэ дүтэлөөд, ерэхэ жэлэйнгээ ургасада hаналаа табижа, намарай паар түлэг хахалжа байна. Бүхыдөө 1000 га хахалагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1-дэхи отделенидэ намарай паар хахалалга.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

...рАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР В. Б. ТАНХАЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ХАНГАЛГЫН БА ...ДАЛДАЛГЫН УПРАВЛЕНИИН НАЧАЛЬНИГАЙ УЯЛГАҺАА СҮЛӨӨЛХЭ ТУХАЙ

...нсидэ гараhантайнь дашарамдуулан, нүхэр **Танхаев Василий** ...вичые Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хангалгын ...далдалгын управлениин начальнигай уялгаhаа сүлөөлхэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо **К. КРЫЛОВА.**

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **Л. САБУРОВ.**

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1966 оной октябриин 3.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР П. Г. КОБЕЛЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ХАНГАЛГЫН БА ХУДАЛДАЛГЫН УПРАВЛЕНИИН НАЧАЛЬНИК БОЛГОН ТОМИЛХО ТУХАЙ

Нүхэр **Кобелев** Павел Гавриловичые Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хангалгын ба худалдалгын управлениин начальник болгон томилхо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо **К. КРЫЛОВА.**

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **Л. САБУРОВ.**

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1966 оной октябриин 3.

Партийна hуралсалай жэл эхилээ

КОММУНИСТНУУД ЭРДЭМЭЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛНЭ

Энэ жэлдэ локомотив-вагон заhабарилгын заводто бүхы коммунистнууд, мүн партийнабэшэ эдэбхитэд hуралсаха юм. Эхин шатын 32 hургуули, марксизм-ленинизмын үндэhэ hуури шудалха 12 hургуули, теоретическэ гурбан семинар эмхидхэгдэнхэй, энэ жэлдэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлхэ. Гадна ЛВРЗ-гэй парткомой партийна кабинедэй дэргэдэ хүдэлхөөр промышленна предприятинуудай экономикын факультет эмхидхэгдээ.

Үсэгэлдэр үдэшэ бүхы hургуулинууд хүдэлжэ эхилбэ. Политическэ hуралсалай түрүүшын хэшээлнүүд ЛВРЗ-гэй бүхы партийна организацинуудта болобо. Үнгэрэгшэ жэлдэ эмхидхэгдэhэн эхин шатын политическэ hургуули, марксизм-ленинизмын үндэhэ hуури шудалха hургуули, теоретическэ семинарнууд хоёрдохи жэлээ хүдэлжэ эхилбэ. hуралсалай үдэр понедельник гэжэ тогтоогдоо.

Заводоуправлениин, поликлиникын, булад шудхалгын, шэрэм шудхалгын цехүүдэй партийна организацинуудта түрүүшын хэшээлнүүд эмхитэйгээр үнгэргэгдэбэ.

Газо-гарбитна цехэй партийна организациин дэргэдэхи эхин шатын политическэ hургуулиин хэшээлдэ байлсааб. Пропагандист нүхэр Синицын hурагшадаа шэнэ жэлээр амаршалаад, коммунизмын түрүүшын шата—совет социалис общество гэhэн темэ хөөрэжэ үгэбэ.

Промышленна предприятинуудай экономикын факультедтэ хүдөө ажахын институдай багшанар нүхэд Ширабон, Бадмаев гэгшэд лекци уншаба.

Г. БЕРДНИКОВ,
ЛВРЗ-гэй парткомой дэргэдэхи политическэ гэгээрэлэй кабинедые даагша.

БАГШАНАР ҺУРАНА

Улаан-Үдын № 8 hургуулиин багшанар политическэ эрдэмээ дээшэлүүлхын зорилгоор хоёрдохи жэлээ теоретическэ семинарта hуралсана. Энэ семинарта hурагшад В. И. Ленинэй зохёолнуудые шудална. Эндэ 28 багшанар hуралсана.

Үсэгэлдэр үдэшэ эндэ hуралсалай шэнэ жэлэй түрүүшын хэшээл эхилбэ. Тус hургуулиин түүхын багша Б. Н. Шикин энэ семинарые хүтэлбэрилнэ. Семинарай пропагандист Б. Н. Шикин «Коммунизмда зүүнэй тала баригшадай «үхибүүн ёhоной үбшэн» гэжэ В. И. Ленинэй зохёолоор лекци уншаа. Мүнөө үе сагай байдалтай нягта холбоотойгоор, яhала hонирхолтойгоор энэ ном тушаа хөөрэжэ үгөө. Тиигэхэ зуураа Хитадай Коммунис партиин хүтэлбэрилэгшэдэй ааша ябуулгануудта онсо анхаралаа хандуулха тухай нүхэр Шикин hурагшадтаа hануулба. hүүлээрнь пропагандист семинарта бэлдэхэ тухай хэлэжэ, уншаха литература заажа үгэбэ. Юрэнхыдөө түрүүшын хэшээл hонирхолтойгоор үнгэрөө.

Манай hургуулиин багшанар өөhэдөө hуралсахаhаа гадна мүн бэшэ тээ ошожо, пропагандистаар хүдэлдэг юм. Жэшээнь, багша Е. М. Казайкина ванно-прачечна комбинадтахи партийна организациин эхин шатын политическэ hургуулида пропагандистаар хүдэлнэ.

Е. МЕРКУШЕВА,
№ 8 hургуулиин директор.

• • •

Улаан-Үдын 1-дэхи хилээмэнэй заводто эхин шатын политическэ hургуули хүдэлдэг. Мүнөө жэлдэ хоёрдохи жэлээ хүдэлхэнь. Үсэгэлдэр эндэ түрүүшын хэшээл эхилээ. Заводой коммунистнууд болон партийна бэшэ эдэбхитэд хамтадаа 12 хүн түрүүшын хэшээлдэ хабаадаа.

һайндэрөө нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд ехэхэн оролдолго гаргана. Таряашад, хонишод, һаалишад хэһэн ажалдаа амжалта туйлахые оролдоно.

• •

Улаан-Үдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гахайн фермынхид энэ жэлдэ 523 центнер мяха тушаахын орондо 670 центнер тушааха гэжэ уялга абанхай.

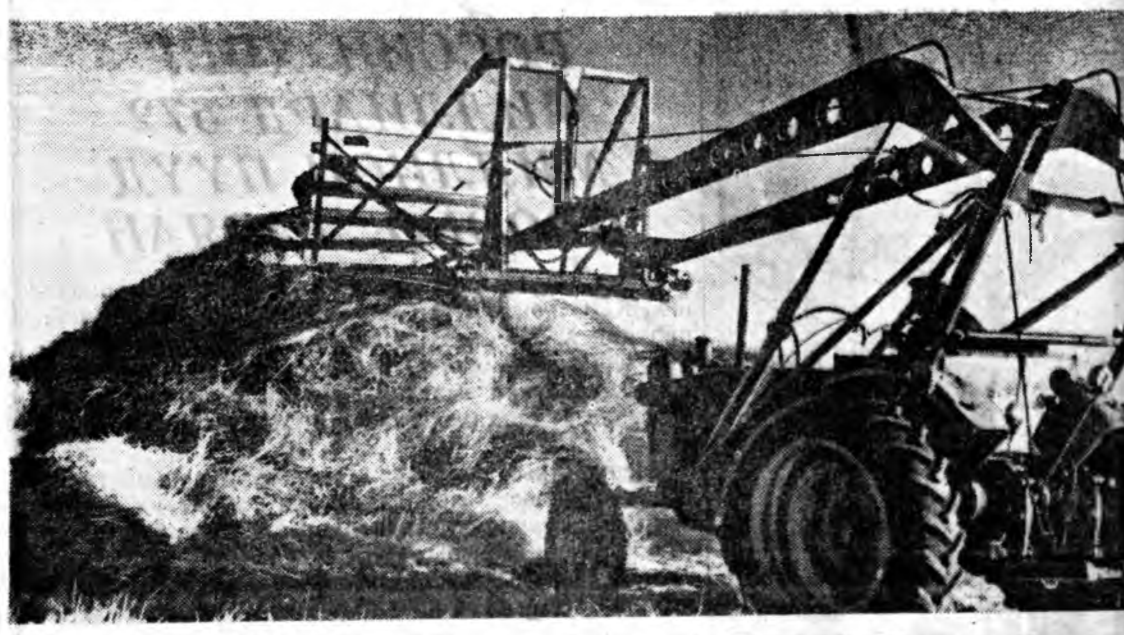
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: гахайшад Ф. Васильева, П. Петрова, Е. Петрова, К. Гусляков гэгшэд гахайгаа эдеэлүүлнэ.

• • •

Баргажанай аймагай Дэрээнэй совхозой таряашад таряа хуряалгаяа дүүргэмсээрээ һолоомыень суглуулна. Мянга гаран гектар газар дээрэхи һолоомон суглуулагданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һолоомо һурилэлгэ.

Ф. СОРОКИНОЙ фотонууд.

ШАЛГАЛТА БАРИГДАА, ДАБААН ГАТАЛАГДАА

МАРТЫН ПЛЕНУМ. Эдэ үгэнүүд хэдыдэшье мартагдашагүйгөөр хүн зоной гүн сэдьхэлдэ бүхөөр хадуугдаһаниинь мэдээжэ. Тэрэнэй үндэһэлһэн гүн удхата шиидхэбэринүүд хадаа хүдөө ажахын үйлэдбэриин саашанхи хүгжэлтэдэ али зэргээр нүлөөлөө гээшэб. Бидэ бултадаа тэрэниие хаража байнабди. Хүдөөгэй ажалшадай эдэбхи үүсхэлые, урма зоригые бадаруулха, тэдэнэй һайн һайхан хэрэг үйлые магтан суурхуулха, материальна талаар урмашуулха ёһо гурим юугээршье сэгнэшэгүй.

Хэһэн ажалайнь салин хүлһые бүтээсынь зэргээр, абаһан продукциинь хэмжээгээр түлэдэг, даабариһаа гадуур үйлэдбэрилһэн юумэнэйнь түлөө нэмэлтэ түлбэри үгэдэг гурим, туйлаһан амжалтынь түлөө магтаал юрөөлдэ хүргэхэ хэмжээ ябуулганууд бодотоор харюулжа байна. Малшаншье, таряашаншье, механизаторшье байг—булта ажалшадай урма зоригые улам эршэдүүлнэ, шэнэ амжалтын түлөө тэдэниие үшөө ехэ хэрэгтэ уряална.

Манай совхозой гэшүүд КПСС-эй XXIII съездын хүндэлэлдэ зорюулан, республиканска мүрысөө үүдхээ һэн. Хэлэһэндээ хүрэһэншье байгаа. Тэрэл дэбжэлтын охин мүнөөшье дэлисэ ехэтэйгээр соробхилһон зангаараа. Хабарай тарилгые эгээл зохид саг соонь эрхим шанартайгаар хэжэ гаргаһанай ашаар механизаторнууднай үндэр баян ургасатай таряа ургуулжа шадаа. Энэнь шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлые эрхим үрэ дүнтэйгөөр үдэшэхэ, хоёрдохи жэлыень бата найдамтай бэлэдхэлтэйгээр угтаха үндэһэ һуури табиба бшуу. Энээндэнь хүн бүхэн—ехэ багагүй, залуу хүгшэнгүй баяр баясхалантай.

Ургаһан таряагаа үрилтэ хоролтодо оруулангүй, түргэн бушуугаар хуряажа абаха гээшэ тон харюусалгатай хүдэлмэри байгаа. Теэд манай механизаторнууд энээнһээ заахана тунхаряагүй, хэзээ хэзээнэйхиһээ бүри шуран габшагайгаар хам оролсохо гэжэ шиидэһэн бэлэй. Энэ ехэ тэмсэлдэнь али бүхы аргаараа таарамжатай зохид эрхэ байдал тогтоохо гэжэ совхозой дирекци, партком ба хүдэлмэришэнэй комитет хүсэһэн зэргэтэй. Табан жэлэй түрүүшын жэлэй ургаса хуряалгын үедэ дэлгэрхэ социалис мүрысөөнэй гурим зохёогдоһон, поли дээрэ, орооһоной тоогууд дээрэ ажаллагшадай культурна болон ажаһуудалай эрилтэ хэрэглэмжые хангаха талаар хэмжээ ябуулганууд хараалагдаһан юм.

Таряа хуряагшадай, гүрэндэ орооһо тушаагшадай дунда партийна нүлөө үргэдхэлгэ гүнзэгы удхатай хэрэг. Тиимэһээ энэ шухала хүдэлмэридэ шадаал

Хүдөөгэйхидэй һайндэрэй хүндэлэлдэ

һаа коммунистнууд, комсомолшуудые олоор хабаадуулха, ажалшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри һайнаар эмхидхэн ябуулха гэжэ мүн лэ оролдогдоо гээшэ. Нэгэдэхи, хоёрдохи фермэнүүдэй полевой бригадын дэргэдэ 5—5 коммунистнуудһаа бүридэһэн партийна бүлэгүүдые байгуулаабди. Тэдэниие эмхидхэлшэдээр совхозоймнай эрхим комбайнернууд Александр Метёлкин, Александр Демин гэгшэд һунгагдаһан байна. Эдэ нүхэд бэрхэ эмхидхэлшэд байхаһаа гадна, эрхим жэшээ харуулха, бусадаа дахуулан ябаха зэргэтэй ха юм. Гадна фермэнүүдэй партийна эхин организацинуудта үдэр бүриин туһаламжа үзүүлжэ байхаар политэмхидхэлшэд эльгээгдэһэн, парткомой гэшүүд, мүн тэрэшэлэн тус тустаа фермэнүүдые, намарай хүдэлмэритэй сэхэ холбоотой үйлэдбэриин участогуудые даажа абаһан жэшээтэй.

Тиигээшьегүйдэ аргагүй һэн. 13 мянган гектар орооһото ургамалнуудые хуряажа абаха, гүрэндэ 22,5 мянган центнер орооһо тушааха ёһотой байгаабди. Түсэбэй ёһоор, тоогууд дээрэ адаг 130 мянган центнер орооһон бууха, тэрэниие сэбэрлэжэ, хатаажа, ашажа гүрэндэ ябуулха, амбаартаа хаажа абаха гээшэ хүнгэн хүдэлмэри бэшэ бээзэ. Хадалга, сохилго дээрэ 50 гаран комбайн хүдэлжэ гараа гээшэ.

Хэнэйшье мэдэхэдэ, хүсэд шиидэтэрээ хуряалгын хүдэлмэриин түрүүшын үдэрнүүдтэ зарим тэды тухашарал, һаадшье болохоёо ядадаггүй. Зарим нэгэ хүн түрүүшын часһаа юумэн хуу нэгэ жэгдээр наяршаха мэтээр һанадаг. Зүгөөр тиигэжэ үгэдэггүй. Манайшье хүдэлмэридэ дутуу дунданууд тохёолдоо. Тэдээн тушаа республикын газетэнүүдэй хуудаһан дээрэ бэшэгдэһэн байха. Тэрэ шүүмжэлэл манда туһа хүргөө. Өөһэдөөшье тэрэ дутагдалнуудые обёоржо, тэдээн тушаа партком дээрээ хоёр дахин хөөрэлдэбэбди. Партийна бүлэгүүдшье миин алга һуугаагүй. Нэгэдэхи фермын бригадын партийна бүлэг шанар тухай асуудал хоёр дахин суглаан дээрээ хэлсэбэ, хоёрдохи фермынхид ажалай журам тушаа шангаар хөөрэлдэбэ.

Эдэ хэмжээнүүдэй хажуугаар механизаторнуудай хэһэн хүдэлмэри үдэр соогоо харуулагдана, мүрысөөнэй дүн табан хоног бүхэндэ согсологдожо, илажа гарагшадта улаан тугханууд, бэлэгүүд барюулагдажа байгаа. Совхозоймнай түбэй Культурын байшангай уран һайханай коллектив полевой стануудаар ходо ябаа. Агитаторнууд-багшанар дэлхэй дээрэхи, орон доторхи, аймаг соохи һонинуудые хөөрэжэ үгэнэ, киношье харуулагдана. Ажаһуудалайнь түлөөшье саг үргэлжэ шадал зэргээрээ оролдогдоо гээшэ.

Комбайнер, тракторист, шофёр бүхэн, тоог дээрэ хүдэлжэ байһан хүн бүхэн габшагай эдэбхитэйгээр ажаллаа, хүсэлхын ехээр хүсэлөө гэжэ эндэ үнэн зүрхэнһөө тэмдэглэмээр. Хүн бүхэнэй ажалай бүтээсэ үдэр ерэхэ тума дээшэлжэ, эршэнь улам шангадажа байгаа. Үдэрэйнгөө нормые дүүргэдэггүй хүн үгы болоо.

Жэшээнь, хоёрдохи фермын комбайнер Александр Иванович Демин 450 шахуу гектар шэниисэ баал болгон хадаад, удаань суглуулаад, 220 гектар таряа сохёо. Гектар бүриһөөнь 14-һөө дээшэ центнер орооһон унажа байгаа. Энэмнай коммунист хүн, партгруппорг гэжэ хэлээ һэм. Нэгэдэхи фермын Александр Метёлкиной бүлэгые абаад үзэе. Н. П. Синица, В. И. Андреев, В. К. Перлов гэгшэд энэ коммунистын звенодо ородог. Тус тустаа 18 гектарай орондо 38 гектар хүрэтэр үдэр соо таряа хүлһөөнь буулгажа ябаа. Һүүлдэ, сохилгодо ороходоошье, мүн лэ хоёр нормо ходо абадаг һэн. Иимэ суута уладай нэрэ алдарые саашадань забһаргүйгөөр үргэлжэлүүлжэ боломоор. Зүгөөр энэ жэшээ манай механизаторнуудай хуряалга дээрэ ямараар хүдэлжэ гараһые бодотоор гэршэлнэ бшуу.

Поли дээрэ хүдэлжэ байгшадай эсэшэ сусашагүй ажалай түрүүшын амжалта сентябриин 13-да харагдаба. Энэ үдэр гүрэндэ орооһо тушааха жэлэй түсэб дүүргэгдэз.

Ургасын унаса алишье участогта нэгэ жэгдээр абтажа байгаа. Гектар бүриин 14 центнер, багсаамжаар хамтадаа 130 мянга бэшэ, харин адаг 180 мянган центнер орооһо абаха янзатай болоходонь, саашаа баян ургасаһаа гүрэндөө үшөө тушаахадамнай яаха юм гэһэн хөөрэлдөөн болоо һэн. Иигэжэ хуушан һанамжаяа, урда абаһан уялгаяа дахин хаража үзэгдэбэ. «Орооһо тушаалгаяа 90 мянганда хүргэе» гэһэн дурадхал оробо. Иимэ хэмжээнэй орооһо тушаахабди гэжэ үгэеэ ниитээрээ үгэбэбди.

Ажалай эршэ, мүрысөөнэй долгин бүри бурьялба. Хүн бүхэн хүхиоутэй, омог дорюун.

Гадна хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна үдэр тогтоогдожо, тэрэниие жэл бүри ажалай амжалтаар угтаха гэһэн ёһо заншалай эхин табигдаба. Энэмнай хүдөөгэй ажалшадай аша габьяае тэмдэглэһэн партиимнай үшөө нэгэ ехэ анхарал шуу. Хүдөөгэйхидэй энэ һайндэрые угтуулһан мүрысөөндэ шударгыгаар оролсоһон манай ажалшад октябриин 1-дэ бүхы таряагаа хуряажа дүүргээ, гүрэнэйнгөө амбаарта шэнэ табан жэлэй шэнэ ургасын дээжэ—80 мянган центнер алтарма аржагар шэниисээ адхажа, шэнэлэгдэһэн уялгаяа үлүүлэн дүүргээ.

Совхозой туйлаһан тус илалтада бусад тээһээ элсүүлэгдэһэн хүсэнэй хубита угаа ехэ. Һая байгуулагдаһан «Сельхозтрансын» Петропавловкын АТХ-гай нүхэр В. С. Лямичевай хүтэлбэрилдэг бригадын жолоошод, Буряадай хүдөө ажахын институдай бүлэг студентнэр, Улаан-Үдэ городой 2-дохи профессионально-техническэ училищиин һурагшад болон нютагай алба хаагшадта халуун баяр баясхалан дооро дахин хүргэхэ уялгатайбди. Манай таряашадтай адли тэгшээр, гүн һэшхэлтэйгээр мүнөөшье хүдэлһэн зандаа.

Иигэжэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй нэгэ ехэ, угаа харюусалгатай шалгалта. үндэр гэгшын дабаан ажалша зоной баатар хүсөөр, габьяата ажалаар дабагдаба гээшэ. Тэрэ оролдолгыень саашадаа улам арьбадхахын түлөө тэмсэл заашье һуладахагүй байха гээд найдуулая.

Ж. ВАНКЕЕВ,
Борьёогой совхозой парткомой секретарь.

Зэдын аймаг.

НЮТАГАЙМНАЙ ТҮРҮҮ ХҮНҮҮД

ЭСЭШЭГҮЙ ЗУРХЭН

ХОРИ гаран жэлдэ ходо үүр сүүрээр бодожо, фермэ тээшээ яаража һурашаһан Прасковья Тарасовна энэ үглөөгүүр лашье унтажа ядаба. Эжэлэнгүй баһал табан часта бодонхой, галаа түлижэ, сайгаа шанажа байна.

— Эжы, юундэ иимэ эртэ бодооботa? Мүнөөдэрһөө одоол фермэ тээшэ һалирхаа болижо, пенсионер болобо гээшэлта, амарыт, — гэжэ ехэ басаган Валентинынгаа хэлэхэдэ:

— Үгы юрэдөө, унтагданагүй. үнөөхил үнеэдни һанаанһаам гаранагүй. Барһад үлэн хооһон үүгэнэлдэжэ байгаа юм гү, — гэжэ Прасковья хүгшэн сонхоороо һаалиин фермэ тээшэ эжэлүүдгүй хараад абана.

— Орхигтыл даа, нашаха һэм. Ирина Мартынова яһала оролдосотой бэрхэ басаган ха юм. Һайнаар һаагаад, эдеэлүүлээд байна аабза, — гэнэ басаганиинь.

Тиигэбэшье тэрэнэй һанаан үшөөл амарнагүй. Мэнэ гараад лэ фермэ тээшэ гүйшэхэ, үнеэдээ бултыень нэгэ-нэгээр энхэргэн зөөлэнөөр эльбэжэ, шандагар дэлэнгүүдыень шобторхо дураниинь хүрэнэ. Иимэл хаданъ «һураһан юумэ һураар татагдахагүй» гэдэг ёһотой. Бэеэ һамааруулжа гэр соохи энэ тэрэ юумэеэ хэжэ ябахадаа, элдэб олон бодолнуудта эзэлэгдэнэ. Үнгэрһэн саг нюдэнэйнь урдуур хизааргүй ута зурагууд шэнгеэр һубарина.

Балшар багадаа эхэ, эсэгэһээ таһаржа, ажабайдалай шэрүүн амта үзэһэнөө һанахадань үйдхартайшье шэнги. Һанаад үзэхэдэнь, энэ 55 наһанайнгаа сохом дүшэн жэл соонь тэрэнэй хэжэ үзөөгүй ажалынь үгы мэтэ байна. Үхэр адуулаа, гахай хараа, тахяашанааршье хүдэлөө, газаршье хахалаа. Гансал адуушан боложо үзөөгүй. Һүүлэй хорин жэлдэ Хасууртайн фермэдэ нэгэшье үдэр һамшаагүй һаалишанаар хүдэлжэ гараба.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай хүшэр хүндэ жэлнүүдтэ гансаараа хори-гушан үнеэ һаагаал, тэдэнэйнгээ эдихэ үбһэ тэжээл бэлдэжэ, һүнеэр үдэр хэжэ ябадагаа һанана. Хэды хүндэ байгаа гээшэб! Тиихэ үедэ малай байра юун мүртэй байха һэм. Сагаан саһан дээрэ шахуу үнеэдээ һаахаш, гушан мал шобторжо гаратаршни хургад бээрэжэ, хүдэлхэеэ болишохо. Һааһан һүншни хүнэг соогоо мульһэтэшэхэ. Шэрбэгэдэмэ шанга шуурган һалхин соо мори хүллэжэ, аяар холын поли дээгүүр саһанда булагдашаһан һолоомо малтажа асархаш. Үбһэ тэжээлээр дутажа, үхэр малшни үргүүлшэхэ. Зарим нэгэ һаалишадай иимэ хүшэр байдалда тэсэнгүй үбдэшэхэдэнь, үнеэдыень һаажа гарахаш. Бэрхэтэйл байгаа даа. Юу хэлэхэб. Теэд энээнһээ тунхаряагүй, хуу дабажа гараһандаа мүнөө досоонь омогорхол түрэдэг.

Мүн өөрыньшье ажабайдалда бага бэшэ бэрхэшээл ушараа. Дайнай һүүлдэ нүхэрынь бусажа ерээ, ондоо тээ айл болоо гэжэ дуулахадаа хэдышье гомдолтой, зүрхэ сэдьхэлдэ үбшэнтэй байгаашье һаань, гажаржа, газар мүргэжэ хэбтээгүй. Өөрынгөө ухаагаар түйлажа, үйдхар гашуудалаа хүндэ харуулхагүй гэжэ оролдодог бэлэй. Мүнөө тэрэ мартагдаа. Гомдол гашуудалынь сээжын оёорто нюугдаа.

Теэд мүнөө зобожо ябана бэшэ ха юмбиб. Басагадни айл болоо. Ашанарни олон болоо. Дуратай ажалдаа сэдьхэлэйнгээ ханаса хүдэлөөб, амаралтада гараха ёһоороол гараab. Ажабайдалаашье хии талаар үнгэргөөгүйб. Айл аймаг, зон нүхэдни хүндэлнэ гэжэ һанаагаа амаруулбашье, досоонь нэгэл тиимэ байна. Тээсгэн олон жэлдэ сугтаа хүдэлһэн һаалишан Ефросинья Мартынова уулзаад:

— Прасковья Тарасовна, пенсидэ гараад хэр амаржа байнаш, — гэжэ асуугаа.

— Бушье хэлэ. Үдэр бүри хорёод үнеэ һаажа байһан гарнуудни хэхэ юумэгүй һүүежэ байһандал болоно. Гар хүлэйнгөө бүтэн, бэеынгээ элүүр байн гэһээ, хара гэрэй эзэн боложо миин һууханъ аягүй байна, — гэжэ хүгшэн хэлээ һэн.

...Прасковья Тарасовна Эпова энэ жэлдэ 55 наһа хүрөөд, тэдэнэйнгээ 35 жэлые хамтын ажал дээрэ үнгэргэжэ, пенсидэ гараа юм. Бүри июнь һарада ажаллахаяа болихо байһан аад, олон жэлдэ бөөмэйлжэ, ганса гар дээрэ харууһалһан үнеэдээ дайралдаһан хүндэ даалгажа үгэхэеэ хайрлаа, тэбшэжэ ядаа. Харин һанаандань таараһан залуухан басаган Ирина Мартыновада һаял сентябриин 30-да тушаажа үгөө. Энэ басагые хажуудаа абажа, гурба һара соо һаалишанай мэргэжэлдэ һургаа.

— Үнеэд гээшэ хэлэ амитад гэһэншни, хүнэйл хэл... һээ бэшые хуу ойлгодог юм. З... дараа, хараагаа, сохёо һааш, ... һал зангаа буруулха, һү ш... табихаяа болихо. Эдэндэ энхэ... зөөлэнөөр хандажа һура, — гэ... басаганда заадаг байгаа.

«Сима», «Шура» гү, али «... кая» гээд дуудахадам, үнеэ... хаанаһаашье гүйлдөөд ерэдэг ... Эдэшни өөрым һаахада үдэ... 15—17 литр һү үгэхэ аад, о... хүндэ миил 10—12 литр үг... байдаг. Тиимэһээл үнеэдээ ... хүндэ даалгахаяа хайрладаг ... гааб,—гэжэ Прасковья хөөр...

Һаяшаг отделениин парторг... зациин секретарь И. Х. Бурду... ский нүхэр Эповатай уулз... иигэжэ асууба:

— Прасковья Тарасовна, а... ралтаһаа хашарнагүй гүт?

— Хашарааб. Теэд юу ху... хэеэ һамаабта?

— Хэхээршье юумэн ехэ ... даа. Нэгэ бүлэг шэнэ түр... гүнжадые залуу басаганда ... гаһамнай һаажа ядаад байна. ... һалаа һаа яахабта?

— Болоно ааб даа. Мүнөө... төө ошохоб, — гэжэ Прасков... Эпова баяртайгаар хэлээ.

Үнэн сэхээр хүдэлжэ, амар... тада гарабашье, миин һууха ... рагүй байба бшуу.

— Һаяар хүдөө ажахын хүд... мэрилэгшэдэй һайндэртэ ... совхозойхид баяр ёһололой ор... байдалда түрүү һаалишанаа ... ралтада хүндэтэйгөөр үдэш... үнэтэ бэлэг барюулхаар бэлд... байнабди, — гэжэ совхозой д... ректор А. Ф. Мишарин хөөрэн...

— Хүндэлһэнэйтнай т... һайн даа. Хэрэгтэй болбо... һүнишье бодхоожо, туһалыш ... һаатнай арсахагүйб,—гэжэ Пра... ковья Тарасовна хэлэхэл байха...

М. НАМЖИЛОВ

Хорпин аймагай
Хүрбын совхоз.

ҺАЙН ДАА, САРАТОВАЙХИД...

Өөрынгөө нютагта таряа хуряалгые дүүргэһэн Саратовска областиин 16 комбайнернууд Хяагтын аймагай тарялан дээрэ ажаллаба.

Хүдэриин совхозой поли дээрэ хүдэлһэн комбайнернуудай дундаһаа Ажалай Улаан Тугай орденто механизатор Алексей Ряполов онсо шалгараа. Энэ нүхэр нютагтаа 520 га ургаса хуряахаһаа гадна, эндэ хүдэлхэдөө 473 гектарта хүргэбэ.

Тус совхоздо таряа хуряалгые гол түлэб дүүргэлсэһэн Саратовска... ластиин механ... нуудые үдэшэлгэ ... болоо. Холын Сарат... ерэһэн комбайне... Хүдэриин совхозо... дынгөө абажа яба... комбайн бэлэглэбэ.

А. СУРМА...

Экономическа хүдэлмэриин мууһаа...

Һа[illegible] барилгын модо бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргээгүйһөө боложо, 46,4 мянган түхэригэй гарзада оробо, 2846 түхэригэй дүрэдэг болон түрхидэг материалнуудые нормоһоо үлүү ехээр гаргашалба, жэлэй эхинһээ хойшо 34,6 мянган түхэриг мүнгые юрэ бусын, үйлэдбэридэ ёһоор хабаагүй хэрэгтэ зорюулба. Иимэ экономическа муу үрэ дүн Хүрбын леспромхоздо ушарба.

Энээнэй ушар шалтагааниинь юуб гэхэдэ, тус предприяти барилгын эрхим шанартай модо бэлэдхэхэ түсэбөө жэлэй эхинһээ хойшо огто дүүргээгүйһөө, экономическа хүдэлмэриин тон хангалтагүйгөөр табигдаһанһаа үндэһэтэй. Леспромхозой экономистнууд мүртэй юумэ хэнэгүй. Тиихэтээ хамта 21 экономистнуудай 14-ниинь тусхай эрдэмгүй хүнүүд. Үйлэдбэреэ шэнэ гуримда оруулан хүтэлбэрилхэ талаар эндэ ямаршье бэлэдхэл хэгдэнэгүй.

Иимэ дутагдалнуудые КПСС-эй Хорпин райкомой бюро элирхэйлһэн байна. Хүрбын леспромхозой дирекци, партком болон рабочком хадаа экономическа хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха тухай партиин райкомой пленум дээрэ абаһан шиидхэбэриие иигэжэ хангалтагүйгөөр дүүргэжэ байһаниинь тодорхойлогдобо.

Ж. БАДМАЕВ,
манай штатнабэшэ корр.

Николай Иванович Новицкий үнинэй коммунист, ажалай алдар солодо хүртэһэн хүн. «Буржелезобетон» нэгэдэлэй коллективэйхид энэ 20 гаран жэлдэ модошо нарин дарханаар хүдэлдэг ажалша хүниие һайн мэдэхэ ёһотой. Энэ хүн өөрынгөө баян дүй дүршэлые залуушуулда дамжуулан үгэдэг. Олониитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Нүхэдэй сүүдэй түрүүлэгшээр һунгагданхай,

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. И. Новицкий.

А. ШУЛУНОВОЙ фото.

КПСС-эй түүхын хоёрдохи томой хэблэгдэн гаралгада

ОКТЯБРИИ...

Хүн түрэлтэнэй хүгжэлтын шэнэ үеые—капитализмһаа социализмда, коммунизмда оролгын үеые эхилһэн Агууехэ Октябриин социалис революциин ой бүхэниие угтахадаа, дутуу дундануудые элирүүлхэһээ гадна, мүн гаталһан замаа хаража үзэдэг,—большевигүүдэй партиин хүтэлбэри доро үнгэргэгдэһэн гайхамшагта үеые дахин дахин шэнжэлдэг, тэрээнһээ һургаал абадаг, дүй дүршэлыень шудалдаг заншалтайбди. Эгээл тиимэһээ олон миллион зоной хараа хүтэлбэри болодог манай партиин баатарлиг түүхын том бүхэнэйнь хэблэгдэн гаралга угаа ехэ баяр, омогорхолоор угтагдана. Олон том болохо энэ түүхын түрүүшынь ном 1964 ондо гараһан, хоёрдохинь һаяшаг хэблэгдээ. Эдэ томууд В. И. Ленинэй, тэрэнэй соратнигуудай бэшэһэн зохёолнуудһаа, партийна шиидхэбэринүүд болон документнүүдһээ, архивуудай тоогүй олон материалнууд, мемуарнууд, шэнжэлхы дэбтэрнүүдһээ, хэблэлдэ гараһан статьянуудһаа бүридүүлэгдэнхэй.

Хоёрдохи томдо ороһон метариалнууд (1904—1917 онуудта хамаадана) ангиин шанга хёмороогоор, революционно тулалдаануудаар дүүрэн, хүдэлөөнэй элдэб түхэл шэнжэнүүд түргэ түргэн һэлгэгдэдэг байһан; тэрэмнай хаанта засагые унагаахын, демократическа республика тогтоохын түлөө тэмсэлэй үе байгаа. Большевизм хадаа «дэлхэй дээрэ адлидхашагүй баян дүй дүршэлтэй бодото түүхэ» тэрэ үе соо байгуулаа... гэжэ В. И. Ленин бэшээ һэн. (Зохёолнуудайнь суглуулбариин 41-дэхи том, 88-дахи нюур).

1904—1917 онуудта, үйлэ хэрэгүүдэй үлэмжэ түргэнөөр хубилан һэлгэлдэжэ байхада, революционно дэбжэлтэ нэгэ үе һулараһан, баһа дахяад шангараһан, бүхы политическэ партинууд, тэдэнэй программанууд, лозунгнууд шангаар шалгагдаһан юм. Иимэ шанга шалгалтые гансахан парти, большевигүүдэй парти, Ленинэй парти тэсэжэ гараһан байха. Хүдэлмэришэн ангиин хэрэгэй түлөө хизааргүй үнэн сэхээр тэмсэдэг, оройдоо хэдэхэн лэ профессиональна революционернүүдһээ бүридэһэн коммунистнуудай парти айхабтар ехэ политическэ хүсэн, Россин революционно олониитын бодото, гансахан вождь болон дэбжээ һэн. Энэл парти 1917 ондо арад ниитые шиидхэхы добтолгодо жагсаан бодхооһон, февральдахи буржуазно-демократическа революциин илалтаһаа 1917 оной Октябриин социалис революциин илалтада хүргэһэн.

Хоёрдохи томынь арбан бүлэгтэй. Түрүүшынь гурбан бүлэг 1905—1907 онуудай революциин үргэдэн бадаралгада, тэрэнэй дэбжэлгэ ба һуларалгада зорюулагданхай. Ородой түрүүшын революциин урда тээ Россидахи ангинуудай хүсэнэй ямараар хубаарилагданхай байһаниинь энэ бүлэг дотор харуулагдана; революциин үедэ революционно стратеги, тактикаяа партиин яажа зохёоһониинь элирхэйлэгдэнэ, Ленинэй хүтэлбэри доро үнгэрһэн РСДРП-гэй III съездын хүдэлмэри шэнжэлэгдэнэ. Советүүдэй үүргэ тухай, бүхэроссин политическэ стачка тухай, зэбсэгтэ восстани тухай асуудалнууд элэ бүлэгүүд дотор шэнжэлэгдэнхэй.

Ородой түрүүшын революциин хэрэгүүд айхабтар ехэ удха шанартай. Партимнай энээнһээ һургаал абажа, шэнэ байлдаануудта, илалта түгэс байлдаануудта бэлдээ. Пролетариат бүри эдир зоригтойгоор, бүри олоороо буу зэбсэг барижа тэмсэхэ ёһотой гэһэн тон зүб тобшолол революциин хэрэгүүдһээ хээ һэн. 1905 оной революци социально-экономическа удхаараа буржуазна, тэмсэлэйнгээ онол арга, түхэл маягаар **пролетарска** байһан. Ленинэй тодорхойлһоной ёһоор, тэрэмнай 1917 оной революциин генеральна репетици болоһон юм. «1905 оной «генеральна репетицигүйгөөр» 1917 оной Октябриин революциин илалта туйлагдажа шадагдахагүй байгаа»,—гэжэ Владимир Ильич бэшээ һэн. (Зохёолнуудайнь суглуулбариин 41-дэхи том, 9—10-дахи нюур).

Ленинэй асари ехэ аша габьяань юуб? 1905 оной революциие буржуазно-демократическа гэжэ тоолохо зуураа, пролетариадые революциин гол хүсэн гэжэ тодорхойлһон юм. Ондоо тон шухала асуудал—демократическа революци хэлсэхэ ... ришэн ангиин союзнигуу... асуудал мүн лэ шиидхэгдэһэн... Тиимэ союзнигынь таряашад б...

Революци тухай Ленинэй ... хадаа буржуазна революци соц... революци хоёрой хоорондохи ... буржуази удаан эзэрхэхэ гэжэ ... даг меньшевигүүдэй хараа ... мүн пролетариат ба таряашадай ... сэндэ этигэдэггүйгөө «зүүн... нүүдээр» далдалһан, «перм... революци» тухай троцкис ... бурууе шангаар элишэлэн сох...

Капиталис обществодо ха... бүхы зүришэлдөөнүүдэй ... хүрэтэр хурсадаһан империал... үедэ засагай түлөө тэмсэл соогу... дото революционно, бодото ... парти лэ пролетариадай, ... зоной гансахан вождьнь болож... даха юм гэһэн Ленинэй заабари... дой түрүүшын революциие шэ... һэнэй үндэһөөр хэгдэһэн сэсэн... гэн тобшолол мүн. Большевиг... парти тиимэл парти байгаа.

Дүрбэдэхи—зургаадахи бүл... хархис хатуу сагай, революц... шэнэ дэбжэлтын үедэ хамаадана... хисуудай добтолжо байһан ... байдалда өөһэдынгөө зэргые ... үлөөхэ, бэхижүүлхын түлөө, ... революционно партиин, шэнэ ... лэй партиин түлөө большевиг... Ленинэй тэмсэл, мүн баруун, ... ликвидаторнуудта эсэргүү, ...

БАГШАНАРТА—ҮНДЭР ШАГНАЛ

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНООР

Балданова Дулмажап Зодбоевна—Яруунын аймагай Нарһатын эхин һургуулиин багша.

Дамбаева Янжима Дагбаевна—Зэдын аймагай Орлигой дунда һургуулиин багша.

Дугаров Сономн Гомбоевич — Буряадай АССР-эй гэгээрэлэй министр.

Заятуев Цырен-Дондок Заятуевич—Хориин аймагай Хэжэнгын интернат һургуулиин багша.

Зеров Иннокентий Иванович—Баунтын аймагай Ципиканай дунда һургуулиин багша.

Корчевский Александр Петрович — Прибайкалиин аймагай Саяновска эхин һургуулиин директор.

Масников Михаил Васильевич—Улаан-Үдын аймагай Куйтэнэй найман жэлэй һургуулиин директор.

Оспищева Матрена Петровна—Загарайн аймагай Онохойн дунда һургуулиин багша.

Ощепкова Варвара Николаевна — Хойто-Байгалай аймагай Холоднинско эхин һургуулиин директор.

Савельева Надежда Яковлевна —Зэдын аймагай Ториин хүүгэдэй саадые даагша.

Сахьянов Владимир Афанасьевич—Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо.

Трофимова Раиса Ивановна — Улаан-Үдэ городой 7-дохи хүүгэдэй саадые даагша.

Филиппов Марк Александрович —Улаан-Үдын һургуулиин багшанарай училищиин багша.

Хунхенов Баглей Хонгорович—Загарайн аймагай Элхиин 5-дахи профессионально-техническэ училищиин директор.

Шилкина Мария Петровна—Кабанскын районой Каменска найман жэлэй һургуулиин директор.

Эрдынеев Ширап-Нимбу Эрдынеевич—Мухар-Шэбэрэй аймагай Хушуун-Үзүүрэй дунда һургуулиин директор.

«АЖАЛАЙ ГАБЬЯАГАИ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Абашеева Людмила Владимировна—Яруунын аймагай Витимэй дунда һургуулиин багша.

Ангарова Елена Асалхановна—Улаан-Үдэ городой 2-дохи интернат һургуулиин багша.

Варнакова Александра Семеновна—Загарайн аймагай Ново-Ильинскэ дунда һургуулиин директор.

Батоева Матрена Борисовна—Кабанскын аймагай Корсаковска найман жэлэй һургуулиин директорэй орлогшо.

Бунина Елизавета Сергеевна—Гусиноозерск городой 1-дэхи найман жэлэй һургуулиин багша.

Дашипилова Дыжидма Дашипиловна—Улаан-Үдын аймагай Оронгын дунда һургуулиин багша.

Жамцарано Цыван Жамцаранович—багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлхэ республиканска институдай методист.

Каширихин Михаил Георгиевич —Кабанскын районой Каменска 4-дэхи профессионально-техническэ училищиин директорэй туһалагша.

Мазурина Тамара Георгиевна — Хяагта городой 2-дохи хүүгэдэй саадай хүмүүжүүлэгшэ.

Пантелеев Алексей Никонорович—Түнхэнэй аймагай Хэрэнэй В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ дунда һургуулиин багша.

Трофимова Надежда Михайловна—Бэшүүрэй аймагай Потанинска дунда һургуулиин багша.

Тыхеева Чимидцо Орбоевна—Баргажанай аймагай Барханай дунда һургуулиин багша.

Хаглеев Петр Шадарович — Буряадай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай доцент.

Шергина Капитолина Васильевна—Улаан-Үдын һургуулиин багшанарай училищиин багша.

«АЖАЛДАА ШАЛГАРҺАНАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Багадаев Михей Вахрамеевич—Улаан-Үдэ городой дүлии үхибүүдэй республиканска интернат һургуулиин багша.

Бухольцева Пелагея Артемьевна—Мухар-Шэбэрэй аймагай Мухар-Шэбэрэй дунда һургуулиин багша.

Вторушина Екатерина Васильевна—Улаан-Үдэ городой 29-дэхи найман жэлэй һургуулиин директорэй орлогшо.

Козлова Антонина Михайловна —Кабанскын районой Кабанска 1-дэхи ясли-саадые даагша.

Литвинцева Ольга Ивановна—Сэлэнгын аймагай 1-дэхи профессионально-техническэ училищиин багша.

Поздняков Александр Георгиевич—Баунтын аймагай арадай гэгээрэлэй таһагые даагша.

Сагалеев Цыбен Цыбикович—Зэдын аймагай Борьёогой эхин һургуулиин багша.

Серебренникова Елизавета Федоровна—Хяагта городой 1-дэхи хүүгэдэй байшангай хүмүүжүүлэгшэ.

Спиридонов Василий Захарович —Улаан-Үдэ городой үдэшын (халаанай) 2-дохи һургуулиин багша.

Струнаева Елизавета Петровна — Хориин аймагай Үдын дунда һургуулиин багша.

Тимофеева Елизавета Тихоновна—Буряадай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай доцент.

Фёдорова Юлия Семеновна — Прибайкалиин аймагай Горячинска найман жэлэй һургуулиин багша.

Хангуева Вера Халанхановна—Бэшүүрэй аймагай Бага-Куналейн профессионально-техническэ училищиин багша.

Чугунова Лидия Михайловна—Закаменск городой 2-дохи дунда һургуулиин багша.

АФРИКА ЭЛЬГЭЭГДЭХЭ...

Еким Антонович Киргизовэй хүтэлбэрилдэг коммунис ажалай бригада Африкын гүрэнүүдтэ эльгээгдэхэ самоходно 2 баржые хабсаргажа сентябрь һарынгаа түсэб болзорһоонь урид дүүргээ һэн.

Тиигэжэ Улаан-Үдымнай судна бүтээгшэд түхэреэн жэл соо тамаралгада ябаха аргатай суднануудые заһабарилба.

— Энэ хадаа Агууехэ Октябриин һайндэртэ манай бэлэг болоно,—гэжэ бригадир Еким Антонович Киргизов хөөрэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бригадир Е. А. Киргизов, электро-гагнуургшан Т. В. Шарапова.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

МАНАЙ ХҮРШЭНЭРТЭ

МЕДУЧИЛИЩИИН ШЭНЭ ФИЛИАЛ

Усть-Орда гэжэ хүдэлмэришэдэй тосхондо һуралсалай шэнэ гуламта—Эрхүүгэй 1-дэхи медучилищиин филиал нээгдэһэн байна. «Восточно-Сибирская правда» газетын корреспондент округой элүүрые хамгаалха таһагые даагша М. Ж. Шобогоровтой хөөрэлдэһэн хөөрэлдөөгөө иигэжэ бэшэнэ:

«Медицинскэ дунда мэргэжэлтэй буряад хүдэлмэрилэгшэдые һургалгын шухала байһан тухай асуудал республикын правительствын урда үнихэнэй табигдаһан байгаа. Һуралсалай энэ жэлэй урда тээхэнэ ехэ һайн юумэ дуулдажа, эндэмнай медучилищиин филиал нээхэ зүбшөөл үгэһэн байна. Округой ба дүтын районуудай дунда һургуулинуудые дүүргэһэн 60 хүн училищида оролгын шалгалта үгэжэ, округой түбэй түрүүшын студент-медигүүд болобо.

Медучилищиин филиалай директорээр дүршэл ехэтэй врач Леонид Александрович Бадашкеев баталагданхай. Хари хэлэ, латын бэшэг, биологи, обществоведениие дунда, найман жэлэй һургуулинуудай багшанар зааха. Тусхай дисциплинэнүүдые районой центральна больницын врачнар зааха байна».

РЕСТОРАН-СТОЛОВО

«Эрдэм» кинотеатр тушаа гудамжын нүгөө талада баригдаһан ресторан-столово ноябриин 7 хүрэтэр ашаглалгада оруулагдаха гэжэ шиидэнхэй. Энэ хадаа мүнөө үеын түхэлөөр шэмэглэгдэһэн Усть-Ордадахи ниитын эдеэ хоолой түрүүшын предприяти болоно. Дундуураа хүндэлэбшэгүй үргэлжэ раматай үргэн һаруул сонхо, гоёогдомол үһээ болон бусад тэндэ орожо эдеэлһэн хүнүүдэй сэдьхэл баярлуулха байха. Энэ столоводо зуун хүн нэгэ доро һуужа эдеэлхэ юм,—гээд **«Восточно-Сибирская правда»** газетэ бэшэнэ.

ҺАЙН ДАА, БАГШАМНАЙ!

Манай Буряад ороной һургуулинуудта үнэн зүрхэнһөө хүдэлжэ ябаһан, оюун бэлигээ, шадабари мэргэжэлээ, сэдьхэл зүрхэнэйнгөө ульһые бултыень дуратай ажалдаа—багашуулые хүмүүжүүлхэ хэрэгтээ зорюулжа ябаһан багшанар хэды олон гээшэб даа! Эгээл иимэ нэгэ хүн тухай—мүнөө үедэ амаралтада гараһан, Хори тосхондо ажаһуудаг, Буряадай республикын габьяата багша Цыбан Токтохоевич Токтохоев тухай домоглон хөөрэмөөр.

...Тэрэнэй орден абаһан үдэшэ һэн ха. Һургуулиин гэртэ хүн зон олон. Һаншаг буурал наһажаал үбгэд, хүгшэд, залуушуулшье бии. Сэбэрхэн хушалтатай столой саана хэдэн хүн зэргэлэн һууна. Эгээл тэдэнэй дунда дундуур нюргатай, энеэбхилһэн хара шарайтай, үбсүүн дээрээ Ажалай Улаан Тугай орден, «Гэгээрэлэй отличник» гэһэн тэмдэг яларуулһан, таби һайса гаран наһатай хүн һууна. Энэ багша—Цыбан Токтохоевич... Зал соо һууһан хани нүхэдынь багшатай сугтаа яажа хүдэлһэн, ажал хүдэлмэри дээрэ үбгэн багшадаа яажа заабаришалуулһан тухайдаа, шабинарынь яажа энэ хүнһөө һургаал абаһан тухайдаа туд тудтаа тоншье эли тодоор һанан, дурсан һууна ха.

Гуша гаран он... Хориин аймагай заха холын Загастай тосхон. Эндэ эхин һургуули тогтонхойшье һаа, тохонёогоо үшөө оложо ядажа байгаа. Тиихэдэ туранхай бэетэй, зузаан хара шарайтай, бадарган бүдүүн хоолойтой, хорёодтой болоҗо ябаһан хүбүүн энэ нютагта ерэжэ, бидэндэ багшалжа эхилээ бэлэй. Тиихэ үедэ һургуулиин байра гэхэдэ, нэгэ тэбхэр сагаан ганса байшан, багшанарай байрлаха хоёр-гурбан гэрнүүд лэ байгаа... Класс соо мүнөөнэйхидэ орходоо ханхa зайдан шэнгеэр һанагдаха юм. Самбар, хооһон, дарагар шара шкаф, партанууд...

Класс соомнай хододоо гуримтай зохид, сэбэр байха.

Хэшээлнүүд нэгэшье һаадгүй, гуримтай зохидоор үнгэрхэ... Багшамнай ходол һууридаа хүлеэжэ һууха. Дажаганаса шангаар энеэжэ байгаад, хэшээлээ эхинһээнь һүүл хүрэтэр аргагүй һонирхолтойгоор үнгэргэхэ. Эндэ хэн нэгэнэй шууяха, шалиха ябадал огтошье үзэгдэдэггүй һэн. Бидэнээ багша танигдаагүй холын халуун, хүйтэн орон нютагуудтай хүн амитанай жэгтэй һонин ажабайдалтай, гайхамшаг ушаралнуудтай танилсуулха. Түрүүшээр далайн олтирог дээрэ гансаараа үлэшэһэн байбашье, гажараагүй ажалша һанаамгай Робинзон Крузо тухай лата үзэгөөр бэшэгдэһэн, ородһоо буряадшалһан алтанхан шара гадартай ном уншаха... Тиигэн байтараа Майн Рид, Джен Лондоной зохёолнуудһаа ушаралта һонирхолтой зүйлнүүд тухай сээжээр хөөрэхэ. Ц. Доной «Хиртэһэн һарые» уншажа үгэхэ... Тиихэдэнь зулгы һайхан зунай бороодо хабархажа үндыһэн ургамал сэсэгүүд мэтэ манай сэдьхэлэй гүн соо шэнэ дэлхэй һара һолонго татан урган һалбаржа, оршон тойрониие ойлгон обёорхо зориг мэдэрэл бүришье хүсэтэйгөөр булгилан байдаг бэлэй...

Загаһата тосхонойнгоо тооһото үргэн үйлсөөр үдэр бүри гэртээ хариха бүхэндөө нэгэл юумэ заатагүй ойлгоһон, мэдэһэн, олзотойхон, омогтойхон ошогдодог бэлэй. Тиигээд гэртээ ошоходошни, гэнтэ багшашни бии болоод, аба эжытэйшни үгын һайниие андалдажа һууха, али нэгэн хэшээлэйнгээ даабариие дүүргэхэдэшни туһалха... Хаана хамтын суглаан болоо һаань, багшамнай баһал баатагүй байлсэжа, һайн үгэ зүбшэлөө хэлэһэн байха.... Ямар нэгэн зүжэг наадан болоо һаань, багшамнай гол актерынь болохо. Нэгэтэ граждан дайнай үе саг тухай зүжэг табюулһыень үхибүүд, мүн ехэшүүлшье айхабтар һонирхоһон, бүхөөр хадуужа ябаһан, һүүлдэ болотор зарим үгэнүүдыень дабтажа ябаад хөөрэлдэгшэ һэн...

Багшын тэрэ залуудаа хүдэлһэн Чисаанын һургуули мүнөө зуу гаран һурагшадтай, олохон багшанартай дунда һургуули болонхой. Удаань багшамнай Хори, Хэжэнгын дунда, Худанай Үртөөгэй эхин һургуулинуудта хүдэлөө һэн ха. Тиигээд һүүлшын арбаад жэлнүүдтэ класста хоёрдохи жэлдэнь нэгэшье һурагшые үлөөнгүй хүдэлжэ гараһыень магтан дурдамаар.

...Энэ столой саана мүнөө һуухадаа, багшамнай ямар олон юумые һанажа һууна хаб.

....Сугтаа хүдэлһэн нүхэдынь багшые амаршална:

— Альган дээрээ тэнжээһэн хамагай хайрата үри беэнэрэйнай зол жаргалай түлөө багшамнай һаруул һайхан энэрхы сэдьхэлэй гүн сооһоо оролдоо. Үри бэенэр—аба эжынэрэйнгээ ами наһые, ашата һайхан хэрэгые алдаршуулан үргэлжэлүүлхэ халаан. Үри бэенэрнай—коммунизмын үедэ һалбарха сэсэгүүд. Энэ сэсэгүүдые «уһалалсаһан», ургуулалсаһан хүн—багша! Багшынгаа энэ засаг түрын үндэр хайрада хүртэһэнтэйнь дашарамдуулан амаршалнабди, ажабайдалдань һайн һайханиие хүсэнэбди,—гэжэ түрэлхидэй үмэнэһөө нэгэ хүн бодожо, эгээл эрхим үгэнүүдээ һунган үгүүлжэ, амаршалба, юрөөбэ.

Шабинарайнь зүгһөө нэгэ наһажаал механизатор бодожо, хэлэнэ:

— Би Цыбан Токтохоевичто эхин һургуулида багшалуулһан бэлэйб... Теэд хэлэһэн зааһаниинь хэзээдэ мартагдашагүйгөөр һанагдаха юм...

Теэд Цыбан Токтохоевичой хүдэлһэн 30 гаран жэл соо хэды олон хүн тэрээндэ багшалуулаа, «гараа ганзагада, хүлөө дүрөөдэ хүргөө» гээшэб! Хэдэн зуу гээ һаа, алдуу болохогүй. Тэдэнэй дундаһаа математикын эрдэмэй кандидат Базар Содномов, ахамад уран зохёолшо Чимит Цыдендамбаев, РСФСР-эй габьяата багша Екатерина Куриганова, Ажалай Улаан тугай орденто хонишон Намжилма Цыренжапова болон бусад ажалай баатаршалгын гайхамшаг үльгэр жэшээ харуулна.

Багшын һайн һургаал, хүмүүжэл абаһан хүнүүд һүүлшынгээ ами хүрэтэршье Эхэ орондоо, түрэл Коммунис партидаа бэеэ үгэнги байна ха юм.

Иимэл байхадаа багшын үүргэ айхабтар ехэ, хүндэтэй ха юм даа. Иимэл байхадань багшаяа мартангүй, домоглон һанажа ябана гээшэлди.

...Багшамнай альга ташалган доро хүнгэхэнөөр бодобо. Баяр жаргалаа багтаажа ядаһан янзатай. Зал соо һууһан бүхы хүнүүд багшые ехэл уриханаар, илдам налархайгаар, ехэл анхаралтайгаар адаглан харанад.

Багша сэдьхэлээ ехэ хүлгүүлһэн янзатай.

—Һайн даа, иигэжэ хүндэтэй эбтэйгээр ёһолһонойтнай түлөө. Таанадтайгаа иимэ ехэнүүд болошоод, Эхэ оронойнгоо, улад зонойнгоо аша туһада алба хэжэ ябахадаа би жаргалтайб,—гэжэ Цыбан Токтохоевич хэлээ һэн.

Эгээ мүнөө үедэ багша бэеын үлбэр болоһон дээрэһээ хүдэлнэгүй. Тиигэбэшье түрэлхидтэй, һурагшадтай холбоо барисаагаа алданагүй. Тэдэнэй баяр жаргал, гомдол голхорол бүхэниие адлихан лэ хубаалдажа, али нэгэн һурагшынгаа урагшатай һайнаар ябахадань урмашан омогорхожо, захяа заабаряа айладхан һуудаг.

— Һайн даа, багша,— гэжэ шабинартнай тандаа ханданабди.

Барбагайн шэнээн байхада
Баабай бидэнээ үргөө юм,
Баһал мүнөө һанахада,
Багшам адли үргөө юм!

Р. ЦЫБИКОВ.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАИ

Хойто-Казахстанай областиин «Смирновский» гэжэ совхоздо шэнэ ургасын тараае гурбан оньһожоруулагдаһан тоог дээрэ сэбэрлэн шанаржуулна. Тэдэнһээ тус бүриһөөнь 5 мянган центнер орооһо тараан бэлэдхэлэй пунктнуудта үдэр бүхэндэ эльгээгдэнэ. Совхоз 90 мянга шахуу центнер гү, али түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо хоёр дахин ехэ тараа мүнөө жэлдэ гүрэндэ худалдаха гэжэ шиидэнхэй. АПН-эй фото.

ШУШЕНСКЫН ҺОНИН

Сибириин аяар холын тосхон—Шушенские шэнэдхэн һэльбэхэ проектые сентябриин 27-до РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет һайшаагаа. Эндэ В. И. Ленин 3 жэлэй турша соо сүлэлтэдэ байһан.

Шушенскэдэ дурасхаалай зоно бии болгогдохонь. Ленинэй байһан 2 гэр тэрээндэ хабаадана. Ильич нэгэн соонь багахан таһалһан, хожом—Надежда Константиновнагай ерэһэнэй һүүлээр — ондоо, бүри уужам гэртэ ороһон байгаа.

Энэ тосхондо этнографиин музей эмхидхэгдэхэ. Тэрэнэй экспонадуу—зэр зэмсэг, гэрэй хэрэгсэл, хубсаһа хунарнууд тэрэ үеын таряашадай байдал ба ажаһуудалые эли тодоор харуулна. В. И. Ленинэй музейн байшан барихаар хараалагданхай. Эндэ экспозицинуудай, лекциин зал бии байха. Революционно тэмсэлэй талаар Ильичэй хани нүхэдэй бюстнүүд тусхай галерей дотор табигдаха. Революциин баатарнуудай талмай дээрэ хүшөө бодхогдохо, дурасхаалай хана табигдаха.

Шэнэ һургуулинууд, хүүгэдэй саадууд, яслинууд, гостиница, клуб, библиотекэ баригдаха, хоёр-дүрбэн дабхар шулуун гэрнүүдтэй шэнэ кварталнууд бии болгогдохо.

Түхэреэн жэл соо нээлгэтэй байха аяншалгын бааза Енисей мүрэнэй эрье дээрэ тогтоогдохо.

ТАСС-ай корр.

ГОРОДОЙ ТҮХЭЛТЭЙ БОЛОЖО БАЙҺАН ТОСХОН

МАРЬИНКА, Донецкэ область. (ТАСС). «Октябрь» гэдэг мэдээжэ баян колхозой харьяата Елизаветовкэ тосхон эндэ ерэһэн хүниие иимэ плакадаар угтадаг: «Тосхоноо городой түхэлтэй болгон һалбаруулая». Тосхоной шэнэ түхэл шэнжэнь мүнөөшье харагдажа эхилэнхэй.

Асфальт дэбдигдэһэн гол талмай дээрэнь дунда һургуулиин, клубай дүн сагаан байшангууд яларан харагдана. Универмаг, гастроном, номой магазин соохи витринэнүүд, соносхолой самбарнууд үдэшэндөө электрын гэрэлдэ толо татажа байдаг. Эдээнтэй зэргэлээд «Октябрь» гостиницын байшан бодоо. Мүн тэндэ хоёр дабхар гэрнүүдтэ уһатай, ваннатай, газ хэрэглэдэг кухнинуудтай гурба—дүрбэн таһалгануудтай байранууд бии. Столово, котельнэ баригдана, халуун уһа гүйлгэхэ сорго, водопровод, канализаци табигдажа байнхай.

Энэ колхоз ажаһуудалай, соёлой барилгада зорюулан, гүрэнэй табиһан мүнгэ зөөриин хажуугаар, энэ жэл 300 мянга гаран түхэриг һомолоо.

АЙХАБТАР БАЯН ХИЗААР

ЭРХҮҮ. (ТАСС). Ороной зүүн зүгэй районуудые шэнжэлжэ, ашаглаха тон шухала асуудалнууд Сибириин болон Дурна зүгэй географуудай зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Ураалай шэлэһээ Номгон далай хүрэтэр нэмжыдэг угаа ехэ дайда дээрэ СССР-тэхи бүхы шулуу нүүрһэнэй шэнжэлэгдэһэн нөөсын 88 процентнь, ой модоной баялигай 85 процентнь, уһанай 82 процентнь байдаг. Эдэ баялигуудые арадай ажахын ашаг туһада һаяар зорюулха—тон шухала зорилго болоно.

КУРБАН БЕКМУХАМЕДОВЭЙ 102 «БАСАГАД»

ТАШКЕНТ. (ТАСС). 82 наһатай Курбан-ата Бекмухамедовые, тэрэнэй һамган Шарафатые ойро тойронойнь улад зон үнэн зүрхэнһөө амаршалба. Мүнөө 3 хүбүүн, 2 басагад дээрэнь үшөө 102 басаган—Ленинэй нэрэмжэтэ эхэнэрнүүдэй педучилищиин һурагшад нэмэбэ. Газарай хүдэлхэдэ һандарһан хамтынь байрые Бекмухамедовтэнэй гэр һолибо.

Үнгэрэгшэ хабар, газарай хүдэлһэн түрүүшын дорьбооной һүүлээр, байратүй болоһон 40 басагадые Курбан-ата гэртээ асараа бэлэй. Харин мүнөө Курбан-ата, Шарафат һамганиинь үшөө 62 басагые байрлуулба. Өөһэдынгөө үхибүүдые түрэлхидтөө абаашаад, гэрээ уужам болгожо, һэльбэн заһаһан байна.

Ташкентдэ Курбан-атын нэрые хүндэлэн дурдадаг болоһоор үнинэй юм. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай жэлнүүдтэ Одессэһээ, Ленинградһаа, Киевһээ, Орёлһоо асарагдаһан үхибүүдые хамагһаа түрүүлэн гэртээ асаржа байлгаа һэн. Мүнөө элдэб үндэһэ яһатан—ород, украин, татар, еврэй угсаата 28 үхибүүд Курбан-атые эсэгэмнай гэжэ нэрлэдэг.

МҮНӨӨНЭЙ МОСКВА. **Калининай нэрэмжэтэ проспектдэхи** барилга. **Эндэ дүрбэн 29 дабхар захиргаанай байшан, табан 24 дабхар байрын корпус, кинотеатрай, булко-кондитерска зүйл наймаалха, номой магазинай байшангууд баригдажа байнхай. Эдэ бүхы барилга ерэхэ жэлэй эсэс хүрэтэр дүүргэгдэхэ юм.** ТАСС-ай фотохронико.

[Һ]УРДА ТЭЭХИ ҮЕ

...троцкистнуудта эсэргүү, большевигүүдэй зэрһэдэхи хэлбэрил ба тээлэгдэ эсэргүү гэмсэл гүнзэгыгөөр элирхэйлэн харуулагдана. Элеэр ...га хэхэ арга боломжо партиин ... хэрэглэдэг байһаниинь, дүүмын ... тактикань дүүрэн харуулагданхай. Хэрбээ хаанта засагта эсэргүү, революционно бусад партинууд ... добтолгын жэлнүүдтэ сохюулжа хуудаһан, һанал бодолой талаар ... орохон һаань, харин большевигүүдэй хэрэг тад ондоо байгаа. ... сохигдоһон эсэргүү талын, революционно бүхы партинуудай дунда ... большевигүүд үлүү һайн гуримтайгаар, өөһэдынгөө «армида» эгээн ... хохидолтойгоор, тэрэнэйнгээ ... зүсые бүрин бүтэн үлөөжэ сугласаа...»,—гэжэ Ленин заагаа һэн (... зохёолнуудай түгэс суглуулбариин ...-дахи том, 10-дахи нюур).

Философиин асуудалаар марксизмые хазагайруулагшадта, марксизмһаа хадууран сухаригшадта эсэргүү большевигүүдэй тэмсэл бүхы партиин ажабайдалтай, партийна зэргэнүүдээ ... сэхэ, бата нэгэдэнхэй байхын ... Ленинэй, ленинецүүдэй тэмсэлэй нягта холбоотойгоор хоёрдохи ... дотор харуулагданхай. «Материализм ба эмпириокритицизм» гэжэ Ленинэй сэсэн мэргэн зохёолой айхабтар ехэ удха шанарынь энээн дээрэ бүри эли болоно.

Удаадахи гурбан бүлэгынь (долоодохи-наймадахи-юһэдэхи бүлэгүүд) дэлхэйн нэгэдэхи дайнай үедэ зорюулагданхай. Дайнай жэлнүүдтэ большевигүүдэй дүүргэһэн үүргэ, ажал ябуулга эдэ бүлэгүүд соо харуулагдана. Энэмнай пролетарска интернационализмын тугые унагаангүй, тэрэниие угаа хүшэр байдалда улам дээшэнь үргэһэн, дайнай ба эб найрамдалай асуудалаар зүб лозунгнуудые, империалис дайе граждан дайн болгохо гэһэн лозунгнуудые Россин ажалшадһаа гадна, мүн дэлхэйн бүхы пролетарска хүдэлөөндэ үгэһэн гансахан парти байгаа. Большевигүүдэй парти хадаа тэрэ үеэр хорото хархис социал-шовинизм болоһон оппортунизмда эсэргүү эрид шууд тэмсэл ябуулха ушартай болоо һэн. Большевигүүдэй парти, Ленин дайнда эсэргүү, дайнда дурагүй байбашье, тохёолдоһон ушар байдалые зүбөөр хараада абаһан, зүб тобшолол хэһэн имагтал зүб лозунгнуудые гаргаһан юм.

Дэлхэйн нэгэдэхи дайнай жэлнүүдтэ Ленинэй дүүргэһэн маша ехэ үүргэ энэ том соо дурдагдана, тэрэнэй зохёоһон партиин национальна программада, пролетриадые интернациональна ёһоор нягтаруулан жагсаахын түлөө тэмсэлэй талаар тус программын ехэ удха шанартай байһанда халуун анхарал хандуулагдана. Партиин баатар түүхын бүхы хуудаһанууд интернационализмын үзэл сурталаар нэбтэрэнхэй.

Мүнөө үеын капитализмын гол асуудалнууд тушаа Ленинэй тодорхойлго, хүгжэлтынгөө һүүлшын шатада, империализмын шатада ороһон капитализм тухай тэрэнэй сэсэн мэргэн тобшолол том дотор тон тодоор харуулагдаа. Капитализмын империалис шатые шэнжэлхэдэ гараһан, социалис революциин теори түрүүшээр хэдэн орон дотор гү, али нэгэ орон соо социализмын илажа болохо байһые элирүүлээ. Энэ теоринь социалис революциин **ленинскэ** теори гэжэ нэрлэгдэхэ ёһоороо нэрлэгдэдэг.

Октябриин революциин илаха замдахи шухала шата болоошо, Росси дотор 1917 оной февральда хэгдээшэ буржуазно-демократическа революци түгэсхэлэй (арбадахи) бүлэг дотор шэнжэлэгдэһэн, гол шэнжэ ба удхань элирүүлэгдэһэн байна. Хаанта засагые унагаахын түлөө тэмсэлдэ партиин дүүргэһэн шиидхэхы үүргэ харуулагдаа, Соведүүдэй мүндэлһэн ушар ба үүргэнь, хоёр засагай бии болоһон шалтагаан элирхэйлэгдээ.

КПСС-эй түүхын хоёрдохи том тухай хэлэхэ зуураа, номой гол удхань болоһон шухала асуудалнуудые тэмдэглэнгүй үнгэржэ таарахагүй. Теориин асуудалнуудта, партиин стратеги болон тактикые зохёохын тула Ленинэй гаргаһан сэгнэшэгүй ехэ оролдолго тушаа тэрэ ном соо угаа ехэ анхарал табигдана. Революционно теори революционно практика хоёр таһаршагүй нягта холбоотойгоор харуулагдана.

Россин, уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн доторхи оппортунис бүлэгүүдтэ, жэжэ буржуазна революционно хөбэр шэнжэ гаргалгада, ликвидаторнуудта эсэргүү, эбсэгшэдтэ, троцкистнуудта, отзовистнууд ба бусадта эсэргүү большевигүүдэй гэмсэлэй зайлашагүй байһые ойлгоходонь уншагшадта туһална.

1904—1917 онуудай үеын түүхэ ба партийна хэрэг ушарнуудые харуулхада урдань олохон ушарта гаргагдадаг байһан дутуу дундануудые зайсуулха гэжэ хоёрдохи томой авторнууд оролдоо. Ямар алдуунууд түбхын түрүүн гаргагдадаг байгааб гэхэдэ, али нэгэн асуудалаар бэшэхэдээ өөрын лэ һанал бодол баримталдаг, ёһотой гэгшээр шэнжэлдэггүй, согсолдоггүй байһан.

Партиин ажал ябуулгын, үзэл сурталай ба политическэ тэмсэлэй али бүхы таланууд, стратеги болон тактика зохёолго, түүхын партийна хэрэг ушарнуудай ябасые орон доторхи социально-экономическа байдалтай, обществын хүгжэлтэдэхи али нэгэн шатада элдэб ангинуудай баримталһан хараа бодол, хандаса харилсаантайнь нягта холбоотойгоор хаража үзэбэл, зүбөөр ойлгогдохо байна. Тиимэһээ тэрэ үеэрхи Россин экономическа байдал, арад ниитын пролетарска, революционно-демократическа тэмсэлэй гол шатанууд, тэрэшэлэн революциин хүгжэлтэ зогсоохо гэжэ һэдэһэн эзэрхэг ангинуудай политическэ аашанууд ном соо шэнжэлэгдэнэ.

Хоёрдохи томой **онсо шэнжэнүүдэй тоодо** юун оролсоноб гэхэдэ, партиин түүхэ гансал түбэй партийна зургаануудай, эмхинүүдэй ажал ябуулгые харуулха тэдыгээр дүүрэнэгүй. Бүхы партийна организацинуудай ажабайдал, ажал ябуулга дороһоо дээрээ хүрэтэр харуулагдана. Партийна байгуулалтын асуудалнууд, нютагуудтахи партийна организацинуудай, тусхайлбал: национальна районуудтахи партийна организацинуудай ажал ябуулга ба тэмсэл ном дотор тон үргэнөөр харуулагданхай.

Хилын саанахи партийна организацинуудай, нюуса байдалда зайлашагүй шухала уялгата ёһоор, хэрэглэгдэдэг партиин хилын саанахи баазын түүхэ, тогтом шэнэ материалнуудай үндэһөөр, үргэнөөр харуулагдаа.

Уншагшад энэ ном сооһоо хэдэн арбаад, зуугаад нэрэнүүдые олохо, нютагай хүдэлмэрилэгшэдһөө эхилээд, Ленинэй тон дүтын шабинар хүрэтэр, большевигүүдэй партиин алдарта ажал ябуулагшадай гайхамшаг хэрэгүүдтэй танилсаха.

КПСС-эй түүхын хоёрдохи том КПСС-эй түүхын тон шухала үенүүдэй нэгые үнэн зүбөөр харуулна. Том соохи материалнууд, гүн гүнзэгыгөөр шэнжэлэгдэһэн олон баримтанууд бол манай партиин, Октябриин революциин илалта, манай орон дотор социализм байгуулха хэрэг хангаһан партиин, мүнөө совет арадые коммунизмын илалта тээшэ жолоодон ябагша партиин алдарта түүхые хазагайруулха, буруутуулха гэжэ һэдэдэг буржазна хорото номнолшодые бодохогүйгөөр буруу һүргэхэ байха.

А. СВЕРДЛОВ,
түүхын эрдэмэй кандидат.

АЖАБАЙДАЛАЙ ЭРИЛТЭ

Хорёод гаран жэлэй саана болоhон ушар тон элеэр hанаандам ороно. Сэнхир хухэ огторгойе самолёдууд хаха зуhэн ниидэжэ ябаа hэн. Эсэсовецүүд харуулшадта туулгажа ябаhан хаалтын олон хүнэй колонно соо бишье hалиржа ябаа бэлэйб. Элдэб баррикадануудаар hэрхеэтэй Бранденбургын харгынуудаар дайнай аюулhаа тэрьедэhэн олон хүнүүд субажа ябаа hэн. Бидэнэр үлэн хооhон, тулижа зобошоhон ябаабди. Гээгдээшэдыемнай буудажа аладаг байhан. Тиибэшье сүлөөдэ гараха дүтэлhэндөө найдаhан тула, бэеэ бэринги ябаа hэмди—дайнай дүүрэхэ болоhониинь эли мэдэгдэжэ байгаа.

Үдэшэлэн, харанхы боломсоор нэгэ нүхэртэеэ тэрьедэхэ арга олоо hэмди. Гитлерэй тамынхидай hүдалтай хубсаhан хэд байhыемнай гэршэлжэ үгэхэ hэн бэээ. Теэд сүлөөдэ гараха хүсэл эрмэлзэл тон хүсэтэй байгаа бшуу.

Унтангүй хоноhон hүниин hүүлээр нэгэ бага амарха арга олдобо: үшөө нацистнуудай эзэлжэ байhан баян айлай мориной байрада орожо, hолоомон соо хорголобобди. Хэдэн час үнгэрhэн хойно буудалдаанай абяанhаа hэришэбэбди. Томо hомон хана сүмэ сохёод, бидэнэй толгой дээгүүр хиидэн гараба. Тиигэhээр байтар «ура» хашхаралдаан болоод, гэнтэ аалин байдал тогтобо. hолоомон сооhоо гараад, hэмээхэнээр шагаахадаа, hахалаа абаагүй, тооhо шоройдо дарагдаhаншье hаа, согтой хүхюун солдадуудай хашагаар дүүрэн болошоhые харабабди. Эдэнэр Совет Армиин тагнуулшад байба. Тэдэнэй капитаниинь бидэниие ехэ hайнаар угтаба. Тэрэ сагhаа хойшо бидэнэр сүлөөдэ гараhан хүнүүд болоо бэлэйбди...

Хэдэн жэл үнгэрhэнэй hүүлээр, автомашинаар Берлинhээ далай тээшэ ошожо ябахадаа, мүнөөхи харгынгаа бэлшэрые таняадхёо hэм. Балай удаан бэдэрэнгүй тэрэ баян айлай ехэ байшан олобоб. Тэрэ баянай үргэн ехэ газар эдлүүри дээрэ хүдөө ажахын кооператив тогтоогдоhон байгаа. Шэнэ барилганууд эндэ бии болоhон байба. Гоё hайханууд сэсэгүүдээр шэмэглэгдэhэн ехэ ордонииинь үтэлhэн таряашадай байдаг байшан болгогдоhон байба. Тэдэнэр намайе ехэ хүндэтэйгөөр угтаба. Тэдэнэй миhэлзэhэн нюурнуудай гүнзэгы уршалаануудые харахада, баянай ажал хүдэлмэри удаан хэжэ, нилээн тулиhан зобоhон хүнүүд гэжэ эли мэдэхээр байба. Шэнэ Германида ямар байдалай мүнөө тогтоод байhые тиихэдэ мэдээ hэм.

Нацистнуудай үй бута сохигдоhоор хори гаран жэл үнгэрөө, тиибэшье хүн түрэлтэнэй hанаагаа зобохо ушар шалтагаанууд үшөөл олон байhаар.

Германиин милитаризмые тухиран hэргээhэн ба Гитлерэй хатуу дарлалтые тогтоожо үгэhэн хүсэнүүд Германиин Федеративна Республикада баhа дахин hэргэнхэй. Гитлерэй харата муухай ябуулгануудай гарзые түлэдэг, тэрэниие дэмжэдэг ба тэрэнэй дээрмэдэлгын хэрэгhээ олзо оруулжа баяжадаг байhан томо томо индустриальна болон финансова трестнүүд мүнөө бүри баянууд болонхой. Захиргаанай органууд, полици, сүүд—бүлтадаа урданай нацистнуудай мэдэлдэ үгтэнхэй. Баруун Европодо эгээ хүсэтэй арминь дахинаа байгуулагданхай. Хүршэ арадуудтаа эсэргүү Гитлерэй эзэрхэг түримхэй дайнуудта хабаадалсаhан, харин мүнөө атомна зэбсэг үгэгты гэhэн шанга эрилтэ табижа байhан офицернүүд ба генералнуудай «шадабарита» ударидалгаар арминь байгуулагдаа бшуу.

Сэрэгэй гэмтэ ябадалтанай гэм зэмэнь сагааруулагданхай, Германиин нэрэ бузарлаhан арьяатан хэрээгы аашанууд хүлисэлдэ хүртэнхэй, неонацистнууд ФРГ-дэ тон бэлэхэнээр өөhэдынгөө эмхинүүдые байгуулха арга боломжотой болонхой, тиихэдэ демокрадууд ба эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэд мүрдэгдэжэ мүшхэгдэжэ байха юм.

hаяшаг хэдэн зуугаад мянган хүнүүдые суглуулжа, «зүүн зүгэй» газарнуудые дайлан абаха ёhотой гэhэн эрилтэ элитээр табиhан үhөө нэхэгшэдэй суглаанууд лээрэ Бонной министрнүүд түрүүлэгшэнэр боложо байлсаhан байна. ФРГ-гэй правительство хадаа Американ империалистнуудай вьетнам арадта эсэргүүгээр хэжэ байhан эзэрхэг түримхэй дайе бодотоор үгэ дуугүйгөөр hайшааhан дэлхэйн үсөөхэн правительствануудай нэгэниинь болоно.

ГДР-тэхи байдал тад ондоо. Али бүхы хубилалтанууд боложо, урдань эзэрхэжэ байhан социальна гурим журамууд үндэhөөрөө усадхагданхай. Милитаризмые hүжэрөөн үүдхэдэг юнкернүүдэй изагууртан аграрна реформын hүүлээр огтолон үгы болошоо. Гүрэнэй захиргаанай кадрнууд нацистнуудhаа hайса сөбэрлэгдэнхэй. Сэрэгэй гэмтэ ябадал хэгшэд хэhээгдэхэ ёhоороо хэhээгдэнхэй. Залуушуул фашизмтай эбсэшэгүй үзэлөөр хүмүүжүүлэгдэнэ. Нацизмhаа хохидоhон хүнүүд хүндэтэй болонхой. Зүб даа, Германиин хүдэлмэришэд ба таряашадай түрүүшын гүрэн дайнай hүүлээр зүб гобшолол гарганхай. Тэрэнэй бүхы дипломатическа ябуулганууд эб найрамдалай ба хазагайрашагүй интернационализмын удха баримталдаг, тэдэнь Европын аюулгүйе хараадаа абалсан, Германиин асуудалнуудые шиидхэхэ тээшэ шэглүүлэгдэhэн байдаг. ГДР хадаа хоёр немецкэ гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаае гурилшуулха, Европын түбтэ ядерна зэбсэггүй зоно байгуулха зорилготой таатай зохид дурадхалнуудые оруулдаг. Германиин хоёр гүрэнүүдэй ООН-ой ажал ябуулгада бүрин эрхэтэйгээр хабаадалсадаг болохо тухай асуудалые дэлхэйн түрүү олониитэ, олон тоото гүрэнүүд hайнай табидаг болоод байна. Иимэ асуудал табихань зүб гү? Тон зүб. ООН хадаа хайшаашье тэгшэ организаци байгаал hаа, тэрээндэ даалгагдаhан зорилгонуудые гүйсэд дүүргэжэ шадаха байhаниинь мэдээжэ. Нэгэ заримашуулда таагүй байгаашье hаань, Германиин хоёр гүрэнүүдэй бии байhаниие арсахын аргагүй, тэрэниие буруушааха гээшэ дэмы хэрэг ха юм.

ГДР-ые абаад үзэхэдэ, бүрин эрхэтэ бэеэ даанги ямаршье гүрэндэ адли, тэрэниие мэдэрхэ тон лэ тиимэ хуулита үндэhэтэй байна бшуу. Тэрэнэй конституцинь ООН-ой ёhо гуримтай гүйсэд зохилдонги байдаг. Германиин Демократическа Республика өөрынгөө бүхы газар дээрээ хуулита захиргаагаа бэелүүлжэ байдаг. Энэнь юугээр баталагданаб гэхэдэ, хуушанай Германиин урдань золгүй байhан энэ хубинь мүнөө дэлхэйн эгээ ехээр хүгжэнги индустритай арбан гүрэнүүдэй тоодо ороод байна бшуу. ГДР хадаа дэлхэйн 36 гүрэнүүдтэй жэнхэдгүй дипломатическа харилсаатай байдаг.

ГДР-ые газаашалжа байха саг дүүрээ гэжэ зүб бодолтой хүн бүхэндэ эли болонхой. ГДР болон тэрэниие мэдэрхэhээ арсадаг правительствануудтай оронуудтайшье ходоодоо хүгжэжэ байгаа экономическа харилсаа холбоо байгуулжа байдагыень тоонгүй, тэрээндэ эсэргүүсэн ябажа болохогүй гэжэ гэршэлжэ үгэнэ: Лейпцигэй яармагта хабаадалсадаг Баруун гүрэнүүдэй список хараад үзэхэдэ энэ тон эли болодог.

Гадна ГДР-ые ООН-до абаа hаа, гансал ФРГ «бүхы немецүүдые» түлөөлхэ ёhотой гэжэ Бонной гаргуу хархисуудай тараадаг аюулта хуурмаг үгэнүүд гэнтэ үгы болохо hэн. Мүн ниитэ Европын байдалые гурилшуулха ябадалда харгы нээжэ үгэхэ байгаа. Теэд Баруун Германи болон НАТО-да оролсодог тэрэнэй союзнигуудай Германиин Демократическа Республикые зоргоороо газаашалалга мүнөө хүрэтэр энээндэ hаад ушаруулжа байна бшуу.

Эб найрамдалда дуратай Германиин гүрэнэй бии байhанда хүн түрэлтэн баярлаха ёhотой. Дэлхэйн нэгэдэхи дайнай hүүлдэхи байдалhаа тад ондоо байдал тогтожо, немец арадай нилээд ехэ хубинь шовинис болон расис идхалгын нүлөө хоро бэшэ, харин тад hөөргэ, амгалан ажалай үльгэр жэшээ харуулжа, тэрээгээрээ ерээдүйн арадай нэгэдэмэл Германиин үндэhэ hуури табижа байhандань хүн түрэлтэн баясаха ёhотой.

Жан-Морис ЭРМАН.
Францинн публицист.
(АПН).
(Телефоноор абтаhан).
Париж.

ХИЛЫН САНАА ЮУН БОЛОНОБ?

Пловдивтахи 22-дохи уласхоорондын яармаг хаагдаба

СОФИ, октябриин 3. (ТАСС). Пловдивтахи 22-дохи уласхоорондын яармаг үсэгэлдэр хаагдаа. Болгариин экономикын али бүхы талаараа дэбжэжэ, тэрэнэй үйлэдбэриин арга боломжонуудай урган нэмэжэ байhые энэ яармаг эли тодоор харуулаа гээд БТА агентство дамжуулна.

46 орон, тэрэ тоодо Балканай оронууд, Ази, Африкын, Урда Америкын хүгжэжэ байhан олон орон яармагта хабаадаа.

Элдэб оронуудай 24 тусхайта правительственна делегаци яармагта ерэhэн байна. Хариин оронуудай олон томо фирмын түлөөлэгшэд яармагта ерэжэ, экспонадуудыень хараа. Пловдивай яармагта 700 мянга шахуу хүн ороhон байха юм.

Болгариин гадаадын худалдаа наймаанай предприятинууд болон нэгэдэлнүүд яармагай үедэ 800 миллион тухай левэй хэлсээнүүдые баталhан байха юм.

Түүхэтэ газарнуудаар

ГАВАНА, октябриин 3. ТАСС-ай корреспондент Р. Князев игэжэ дамжуулна:

Найман жэлэй урда тээ «Ориентедэ хоёрдохи фронт» байгуулhан партизануудай колонны ябаhан замаар Кубын университедүүдые дүүргэжэ гарахаяа байhан студентнүүдэй, дунда hургуулинуудай эрхим hурагшадай аяншалга дүүрэбэ.

1958 оной хабар восстани хэгшэдэй армиин сэрэгшэд Фидель Кастрын захиралтые дүүргэлтэ болгон, Сьерра-Маестра хадануудтахи гол баазаhаа Ориенте провинциин зүүн-хойто үльгэр домогто ороhон аяншалга хэhэн юм. Хадалиг газартай районуудай энэ бэрхэтэй замуудаар студентнүүдэй болон hурагшадай отрядууд ябагаар, ашаанай машинаар болон автобусуудаар арбан үдэрэй турша соо дабшаhан байна. Батистда эсэргүүгээр Кубын патриодуудай хэhэн тэмсэлдэ шухалын шухала үүргэ дүүргэhэн шэнэ партизанска хизаар эндэ байгуулагдаhан юм.

«Ориентедэхи хоёрдохи фронтые» Рауль Кастро толгойлдог байгаа. Мүнөө залуушуулай отрядууд Революционно зэбсэгтэ хүсэнүүдэй министр Рауль Кастратай хамта энэ партизанска фронтын ябуулга хэhэн газарнуудаар аяншалаа.

Мажара-Арриба шадар баярай ёhолол боложо, Кубын гурбан университет дүүргээд, тус аяншалгада хабаадагшадта университедүүдэй дипломуудые барюулга болоо. Рауль Кастро үгэ хэлээ. Бэрхэтэй аяншалгын амжалтатайгаар дүүргэгдэhэнтэй дашарамдуулан, Рауль Кастро эндэ байгшадые амаршалаа. Эхэ оронойнгоо ямаршье даалгабаринуудые Кубын залуушуулай дүүргэхээр бэлэн байhые энэ аяншалга харуулhан байна.

Үхибүүдые хамгаалха талаар бүхэдэлхэйн конференци

СТОКГОЛЬМ, октябриин 3. ТАСС-ай корреспондент В. Севастьянов игэжэ дамжуулна:

Үхибүүдые хамгаалха талаар бүхэдэлхэйн конференци мүнөөдэр эндэ нээгдээ. Тус конференци октябриин 6 хүрэтэр үргэлжэлхэ юм. Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын демократическа федерациин (МДФЖ) үүсхэлээр зарлагдаhан энэ конференцидэ бүхы түбиин 70 гаран ороной үргэн олониитые түлөөлhэн 300 шахуу делегат болон айлшад, уласхоорондын 14 организациин түлөөлэгшэд, вьетнам арадай түлөөлэгшэд суглараhан байна.

Энэ түлөөлэлгэ ехэтэй хуралдаанда хабаадагшадай дунда гүрэнэй болон ниитын ажал ябуулагшад Эжени Коттон (Франци), Кумари Кхан (Инди), Н. В. Попова (СССР), А. Кейта (Мали), Ф. К. Дейничрак (Польшо), Фан Тхи Ан (ДРВ), Нгуен Тхан (Урда Вьетнамай Национально-сүлөөрэлгын фронт) болон бусад бии.

«Бүхы үхибүүдэй тэгшэ hайнаар хүгжэхэдэ шухала болохо эрхэ байдал» гэhэн Э. Коттоной, «США-гай эзэрхэг түримхэй ябуулгаhаа хохидожо байhан Урда Вьетнамдахи үхибүүдэй байдал» гэhэн Тхан Фонгын, «Американ дай үргэдхэлгэhөө Хойто Вьетнамай үхибүүдые хамгаалха» гэhэн Фан Тхи Анай (ДРВ) элидхэлнүүдые конференцидэ хабаадагшад түрүүшын үдэртэ шагнаhан байна.

Урда Вьетнамай патриодууд добтолно

ХАНОЙ, октябриин 3. (ТАСС). Урда Вьетнамай патриодууд дайсанда шэнэ шэнэ сохилтонуудые хэжэл байhаар гээд ВИА агентство мэдээсэнэ. Куангнам провинциин Локчань гэжэ тосхон шадар партизанууд сентябриин 15-да зоримгой добтолго хэхэдээ, американ эзэрхэг түримхэйшүүлэй подразделениие hамна бута сохёо. Тиигэжэ 24 американ солдат алуулhан байха юм.

Куангнгай провинциин Биньшон гэжэ райондо патриотическа зэбсэгтэ хүсэнүүд сентябриин түрүүшын 10 үдэрэй турша соо дайсанай 251 солдадые, тэрэ тоодо 78 американецые, Урда Корейн 48 хүлhэншэдые хүлhөөнь буулгаа. Тэдэнэр 1-дэхи шоссе харгы дээрэхи хоёр хүүргые тэhэлэн hандаргаа.

Американ сенатор США-гай политикые шүүмжэлнэ

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 3. (ТАСС). Зүүн-Урда Азида США-гай правительствын бэелүүлжэ байhан политикые Америкын мэдээжэ сенатор У. Фулбрайт дахяад хурсаар шүүмжэлээ. Вашингтон 30 мянган тоото сэрэгүүдээ Таиланд эльгээгээ, тэндэ «хэдэн зуу миллион доллар» гаргашална гэжэ угаа ехээр шаналжа байhанаа сенатор үсэгэлдэр телевиденеэр үгэ хэлэхэдээ, элирхэйлэн мэдүүлээ. Холбоото Штадууд хадаа ДРВ-е бомбодохоёо болихо; Урда Вьетнамай Национально-сүлөөрэлгын фронттой хэлсээ хэжэ орохо ёhотой гээд У. Фулбрайт хэлээ.

газетэнүүдые захилга сентябриин 1-hээ эхилээ.

Манай газетэнүүдые захихаяа яарагты!

Ноябриин 25-hаа хойшо захилга абтахаяа болихо.

„Буряад үнэн“ газетэ захиха хахад жэлэй сэн 3 түх., жэлэйнь сэн 6 түх., „Правда Бурятии“ газетын хахад жэлэйнь сэн 3 түх., жэлэйнь сэн 6 түх.

Газетэнүүдые „Союзпечатиин“ бүхы таhагуудта, ниитын тараагшадта захижа болохо.

Нүхэд уншагшад! Үдэр бүхэндэ шэнэ газетэнүүдые абажа байхын тула саг соогоо захил хэгты!

КОНКУРСДО ЕРЭҺЭН ФОТО-ЗУРАГУУДҺАА

Байгал далайн сэнхир ала... шэртэн hуухада, ехэ ехэ бодо... нууд толгойдо зуралзан ороно.

* * *

Хадын түргэн горхоние го... логууд гаталжа ябана.

В. НИКОЛАЕВАЙ фотонууд.

(Тобшо тайлбари)

ШЭНЭ ГҮРЭН

Урда Африкада Англиин захиргаан доро байhан Басутоленд гэжэ бишыхан орон нютаг октябриин 3-най hүни бэеэ даанхай Лесото гэжэ королевство болоhон байна. Басутолендын талмай (30,3 мянга дүрбэлжэн километр) гол түлэб бэлшээриин газарhаа бүридэнэ. Колони байhанай хойшолон ороной экономикодо ехэ нүлөө үзүүлhэн байха юм. 900 мянган тоото хүн зониинь гол түлэб мал ажал эрхилдэг. Тиихэдэ ондоо оронуудта худалдадаг зүйлнүүдэйнь ехэнхи хуби мал ажалай продуктнууд болоно. Байгаалиин баялиг хүсэд hайнаар шэнжэлэгдээгүй. Промышленность оройдоошье байхагүй.

Али бүхы талаhаа ЮАР-ай газараар хүреэлэгдэhэн Басутоленд экономическа болон политическэ талаараа амяарлуулагданхай гэхэдэ болоно. Оронние хүсэдөөр хиналтадаа абахые эрмэлзэдэг Урда Африкын расистнууд энэ ушарые хэрэглэдэг байха юм. Басутоленд ЮАР-та үнэгүй хүтэлбэриин хүсэ мүнөөшье хүрэтэр үгэжэ байдаг зангаараа. ЮАР-ай руднигууд болон фабрикануудта 200.000 басутолендынхид хүдэлжэ байдаг.

Премьер-министр Леабуа гэгшын толгойлдог Басутолендын зонхилхы национальна парти Урда Африкын Республикатай холбоогоо бэхижүүлхэ политика бэелүүлдэг. Энээнииень оппозиционно партинууд, тусхайлбал, Урда Африкын расистнуудта ороноймнай эзэлэгдэхэ аюул бии гэжэ заадаг Басутолендын конгресс гэжэ парти буруушаадаг байна. 1961 оной ноябрь hарада байгуулагдаhан компарти орон дотор мүн лэ бии.

Ороной бэеэ даанхай болоhонhоо уламжалан, верховно вождь Мошеш II Лесотын хан болохо юм. Тэрэ мүнөөнэй правительствын политикада дурагүйгөөр хандадаг юм.

(ТАСС).

Хойто Нигеридэхи байдал тушаа

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Хойто Нигериин нииcлэл Кадунада, мүн энэ областиин Зариа болон Джос гэжэ бусад хоёр городто харуул табигдадаг болоо. АП агентствын корреспондентын Лагосhоо дамжуулhанай ёhоор, Хойто Нигеридэ энэ недели соо үндэhэ яhатанай хоорондо хёморолдооной болоhон дээрэhээ Нигериин засагаархид иимэ хэмжээ абаа. Эмхи гуримгүй ябадалай болоhонhоо түмэр замай болон автомобильна харилсаан Хойто Нигеридэ таhалдаhан байна.

Гурим тогтоогдоо

ЛОНДОН. (ТАСС). Армиин подразделенинүүд болон полици Хойто Нигеридэ гурим тогтоожо шадаа. Тэдэнэр энэ областиин байдалые мүнөө хүсэдөөр хинажа байна. Энээн тухай Рейтер агентствын корреспондент Лагосhоо мэдээсэнэ.

Областиин нютаг зоной болон ороной зүүн районуудhаа урдань гараhан зоной хоорондо Хойто Нигеридэ hүүлэй үдэрнүүдтэ тулалдаан болоо. Үндэhэ яhатанай хоорондохи шэнэ хёмороонhоо уламжалан, 150 гаран хүн алуулаа, хэдэн зуун хүн шархатаа.

Кубада шуурган болобо

ГАВАНА. (ТАСС). Кубын зүүн районд болоhон «Инес» гэжэ hалхи шуурган Ориенте провинци соогуур зүүн-урдаhаа баруун-хойшоо шэглэн гараhан байна. Гуантанамо болон Сантьяго де Куба городууд соогуур гараhан энэ hалхи шуурган тиимэ ехэ материальна хохидол ушаруулаагүй. Хүнэй үхэhэн тухай мэдээсэлнүүд мүн лэ үгы.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаhанда: «Хүдөө тосхомнай городой түхэлтэй болог лэ!» гэhэн түрүү бэшэг. «Хоолос» гэhэн нүүдэл редакциин Сэлэнгэhээ эльгээhэн материал. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ.

Хоёрдохи хуудаhанда: «Партийна ажабайдал» гэhэн рубрика доро Н. Касаточкин, А. Климов гэгшэдэй корреспонденци. СССР-эй болон РСФСР-эй ЦСУ-гай мэдээсэлнүүд. Э. Леонтьевагай «Баяр дээрэ баяр» гэhэн корреспонденци.

Гурбадахи хуудаhанда: АПН-эй материалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: Нютаг нютагай hонин.

ОКТЯБРИИН УЛАРИЛ

Сентябрь hара наратай дулаан, зунайхидал байгаа. ҺАрын hүүлээр модоной набша намаа унажа захалаа.

Римлянууд октябриие «октобер»—жэлэй наймадахи hара гэжэ нэрлэhэн байна. Тэрэ хадаа латин хэлээр «окто» — найма гэhэн үгэ.

Үдэр улам богони боложо, үүлэн доошоо буун, огторгойдо тамарха. Бороогой орондо нойтон саhан орохо.

Энэ hарада сентябриинхида орходоо уларил улам хүйтэржэ, hарын дунда зэргын хүйтэн 9—12 градусаар доошоо бууха. Алтан намарай аяр шара набша модонhоо унажа, газар дээгүүр бамбаа зузаан дэбдихэр дэлгэхэ.

Үдэ жэгүүртэ шубуудай хонгёо дуунай аялга намдажа, ой тайга соо шэмээ таhалдаха байна. Тиибэшье шаазгай шаханаха, итаг шаазгай болон хүхэ бухын дуугарха абяан хааяа дуулдаха. Дулаан ороной шубууд дальбараагаа дэгдээдэг, урда зүг барин ниидэдэг. Тэдэ шубуудай ниидэлгэ августhаа эхилээд, октябриин hүүл хүрэтэр үргэлжэлдэг байха юм. Тиихэдээ шубууд өөhэд өөhэдынгөө болзорто ээлжээ ээлжээгээр ниидэдэг. Эгээл hүүлшын ээлжээндэ галуу болон сахали шубууд нүүдэг байна. «Галуун ябаа, удахагүй саhан орохонь» гэжэ арад зон хөөрэлдэдэг гээшэ.

Модоной набшын унахалаар hархяаг гарадаг. Зунай үедэ hархяаг модоной хажуугаар, хадын араар, hүүдэртэй газараар ургадаг байха юм. Набшын унаха хаhада тэрэниие зүргэ харгы шадар, ойн соорхойдо, модоной захаар—наруули газараар бэдэрхэ хэрэгтэй.

Ан амитад, шубууд үбэлдөө бэлдэн, тэжээл суглуулдаг байна. Октябрьда саадай жэмэс түүлгэ дүүрэжэ, үбэлдэ бэлэдхэлгэ эхилдэг. Тиихэдэ модоной үндэhэндэ хүрэтэр 50 сантиметр гүнзэгыдэ шэнгэхээр уhалха. Гадна модо уhалалгые газарай хүрэхэ хүрэтэр, шиг нойто hайса баритарнь хэхэ шухала. Хамагай түрүүндэ hая тариhан модо, илангаяа жэмэс hайнаар үгэhэн ургамалые ехээр уhалха хэрэгтэй. Тиигээгүйдэ хүйтэн бэшэ үбэл байгаашье hаань, үрэ жэмэстэ модод хосоржо мага... гүй, hайнаар уhалагдаhан газ... хэды зөөлэрүүлэгдээ, хахала... даашье hаа, шиг нойтоёо таб... даггүй гээшэ. Модоной үндэ... нэй хүрэхэгүйн тулада тэрэни... хохир шэбхээр гү, хүлэр тор... фоор хушахада зохисотой бай... даг.

Крыжовнигой гэмтэhэн му... шэр хорлогдоhон газарhаань ... сантиметр доогуур тайража хая... ха. Набшын унажа дүүрэхэлэ... гурбан процентын холисото... түмэрэй байбангаар сүршэд... байна. Үрэ жэмэстэ модо хү... гана болон шандаганай гэмтэ... хэгүйн, мүн элдэб хорхой шу... муулай үүрлэхэгүйн тулада у... hан набшыень хуряаха, сэбэрл... хэ хэрэгтэй.

Энэ үедэ оройн капуста хү... ряалга дүүргэгдэхэ, овощ тари... ха газар элдүүрилэгдэхэ байна...

Мүнөө жэлэй октябрь hара... юрынхидэ орходоо 1—3 граду... хүйтэн байхаар хүлеэгдэнэ. ҺА... рын дунда зэргын хүйтэн рес... публикын урда аймагуудта 1—6 градус, хойто аймагуудта 3—8 градус байхаар багсаагдана. Ур... да аймагуудта шиг нойто оро... го нормоhоо 10—30 миллимет... дээшээ байха хаш.

Манай эндэ октябриин түрү... шын арбан хоног дулаанша... байжа, үдэртөө 5—12 граду... дулаан, hүниндөө 2—7 граду... хүйтэн байдаг.

ҺАрын хоёрдохи хахадта эл... бодо хүйтэржэ, hарын hүүл ба... гаар hүниин температура 20—25 градус, үдэрэй температур... урда аймагуудта 3—8, хойто аймагуудта 8—13 градус хүрэ... тэр хүйтэрдэг байха юм.

Сүүдхын дунда зэргын темпе... ратура hарын түрүүшын арбан хоногой hүүлээр 0 градусhаа... хоёрдохи арбан хоногой hүүлээр 5 градусhаа доошо буудаг.

Октябриин 14—21 багаа... мүн гурбадахи арбан хоногой... тэнгээр хиибараан болодог бай... на. Түрүүшын арбан хоногой hүүлээр шиг нойтон орохо.

Намар Байгал далай дош... хордог. Октябрьда омоли түлэ... түрьhэлдэг байна. Бишыхан горход хүрэхэ, гол мүрэн... зайр орохо.

Н. ОРЕХОВА.

Редакторай орлогшо
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефснууд:

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, **улица Ленина, 35. Телефоны редактора—23 67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35 84, секретариата — 27-37, отделов: сельскохозяйственный—47-59, 35-14, промышленный—48-89, 33-61.**

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни—40-49, идеологический —24-74, 60-21, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25-41, 38 30, информации—34-05 и переводов—24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н-01921. Зак. № 1022.